

**BALANȚA DE PLĂȚI
ȘI POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ
INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

**RAPORT ANUAL
2004**

Notă

Redactarea Raportului anual 2004 – Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României a fost finalizată la data de 5 decembrie 2005, pe baza datelor statistice disponibile în noiembrie 2005.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României.

Sursa datelor statistice a fost indicată expres numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Redactarea a fost realizată de Direcția Statistică; traducerea în limba engleză și tehnoredactarea au fost realizate de Direcția Studii și Publicații.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României, Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București

tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

internet: <http://www.bnro.ro>

CUPRINS

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2004	5
I. Contextul internațional.....	5
II. Evoluția sectorului extern în economiile din Europa Centrală și de Est	7
III. Evoluția economiei românești în anul 2004	11
IV. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2004	12
A. Balanța de plăți.....	12
1. Contul curent	13
1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii).....	13
1.1.1. Balanța comercială (bunuri).....	13
1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului.....	16
1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului	19
1.1.1.3. Structura pe valute și eficiența comerțului exterior	22
1.1.1.4. Contribuția sectorului privat	23
1.1.1.5. Importul net de produse energetice	23
1.1.2. Balanța serviciilor	24
1.1.2.1. Serviciile de transport	24
1.1.2.2. Serviciile de turism – călătorii	25
1.1.2.3. Alte servicii	26
1.2. Balanța veniturilor.....	27
1.3. Balanța transferurilor curente.....	27
2. Contul de capital și financiar	28
2.1. Investiții directe.....	30
2.2. Investiții de portofoliu.....	30
2.3. Finanțarea deficitului de cont curent.....	31
B. Poziția investițională internațională a României.....	33
1. Caracterizare generală	33
2. Structura poziției investiționale internaționale	37
2.1. Investiții directe.....	37
2.1.1. Active externe	38
2.1.2. Pasive externe	38
2.2. Investiții de portofoliu.....	39
2.2.1. Active externe	39
2.2.2. Pasive externe	39
2.3. Alte investiții.....	40
2.3.1. Active externe	40
2.3.2. Pasive externe	42
2.4. Active de rezervă (BNR).....	47
Grafice	49
Secțiuni statistice.....	67

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2004

I. Contextul internațional*

Economia mondială a înregistrat în anul 2004 cea mai accelerată creștere din ultimele trei decenii, pe fondul unor condiții de finanțare favorabile și al unor politici macroeconomice stimulative. Producția mondială a crescut cu 5,1 la sută, comparativ cu 4 la sută în anul 2003. Comerțul mondial cu bunuri și servicii și-a dublat creșterea față de anul precedent, ajungând la 9 la sută – cea mai înaltă rată din ultimii cinci ani. Principalii promotori ai creșterii globale au fost Statele Unite ale Americii și China, a căror cerere a stimulat în mod deosebit exportul Japoniei și al zonei euro.

Economia SUA a înregistrat în anul 2004 o rată de creștere de 4,4 la sută, determinată de consumul privat și de investiții (în special în domeniul echipamentelor și al *soft-ului*), cu implicații pozitive asupra ratei șomajului. În pofida revigorării activității economice, deficitul bugetului federal s-a accentuat, ajungând în anul fiscal 2004 la 3,7 la sută din PIB. Rata anuală a inflației, măsurată prin indicii prețurilor de consum, a atins 2,7 la sută, fiind puternic influențată de creșterea prețurilor resurselor energetice. Contul curent a continuat să se deterioreze (reprezentând 5,7 la sută din PIB, față de 4,8 la sută în anul 2003), pe fondul creșterii mai accentuate a importului comparativ cu exportul – în pofida deprecierei de lungă durată a dolarului american. Influență negativă asupra contului curent a avut și balanța veniturilor, grevată de plățile de dividende și de dobânzi cuvenite investitorilor străini.

Asia de Sud-Est a beneficiat de un dinamism economic accentuat, reflectat în special de ratele înalte de creștere înregistrate de China (9,5 la sută), de India (7,3 la sută) și de accentuarea integrării regionale. Japonia a consemnat o rată de creștere economică de 2,6 la sută – cea mai înaltă după anul 1996. Expansiunea puternică înregistrată de economia japoneză în primul trimestru (6 la sută) a fost urmată pe parcursul anului de o încetinire semnificativă, pe fondul reducerii cheltuielilor publice, al atenuării cererii private și al restrângerii exporturilor. Celelalte economii din Asia de Sud-Est au înregistrat creșteri substanțiale, beneficiind de impulsul cererii externe, de revigorarea cererii interne și de avântul investițiilor din China.

În America Latină creșterea economică s-a accentuat (5,5 la sută – cea mai ridicată rată din ultimul sfert de secol), sub impulsul favorabil al cererii Statelor Unite și Chinei, al majorării încasărilor din turism și al creșterii prețurilor internaționale ale mărfurilor. Trendul economic ascendent al regiunii a fost susținut de Brazilia, Argentina și Mexic, care au beneficiat de expansiunea exporturilor și de

---

* Surse: ECB, *Annual Report, 2004*; *Economic Survey of Europe, No. 1, 2/2005*; site-uri ale băncilor centrale; *World Bank EU-8 Quarterly Economic Report, April 2005*

dezvoltarea investițiilor. Rata medie a inflației a coborât de la 10,5 la sută în 2003 la 6,5 la sută în 2004, iar excedentul agregat al contului curent s-a consolidat.

Zona euro a continuat în anul 2004 creșterea economică începută în a doua jumătate a anului anterior. Pe ansamblul anului, produsul intern brut a crescut cu 2 la sută, comparativ cu 0,7 la sută în anul 2003. Revigorarea economică a fost susținută de exporturi – care au beneficiat de dinamismul economiei mondiale și de investiții – stimulate de condițiile favorabile de finanțare din zona euro. Economia eurozonei a înregistrat o accelerare în prima jumătate a anului 2004, urmată de o relativă încetinire, indusă parțial de creșterea prețului țiteiului. Presiunile inflaționiste generate de creșterea prețurilor administrate, a impozitelor indirecte și a prețului țiteiului au fost ținute sub control prin temperarea creșterilor salariale și prin aprecierea nominală a euro. În aceste condiții, inflația, măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum, s-a menținut la nivelul anului precedent (2,1 la sută). Deficitul bugetar agregat al zonei euro a reprezentat 2,7 la sută din PIB, cele mai ridicate niveluri înregistrându-se în Franța, Germania și Grecia. Excedentul de cont curent al zonei euro a însumat 46,8 miliarde euro (0,6 la sută din PIB), mai mult decât dublu comparativ cu anul precedent.

Țările membre ale zonei euro au înregistrat evoluții economice diferențiate în anul 2004. Germania a consemnat o rată de creștere a PIB de 1,6 la sută, după trei ani de stagnare, beneficiind de conjunctura internațională favorabilă exporturilor de bunuri de capital¹. În Franța creșterea economică s-a accelerat (2,3 la sută, comparativ cu 0,5 la sută în anul 2003), datorită cererii interne care a compensat contribuția negativă a exportului net. Italia a înregistrat cea mai scăzută rată de creștere dintre economiile mari ale Europei, 1,2 la sută, în condițiile unei reacții lente la stimulentele mediului extern, ale reducerii competitivității și ale pierderii unor segmente de piață externă. În celelalte economii din zona euro creșterea economică s-a accentuat, fiind impulsivă de cererea internă și de export.

Noile țări membre ale Uniunii Europene au înregistrat în anul 2004 o creștere economică mai rapidă decât țările vechi membre (5 la sută² comparativ cu 2,2 la sută), susținută de consumul privat, de investiții și de cererea externă. În Republica Cehă și Ungaria, creșterea economică s-a bazat pe investiții, în Slovenia pe consumul privat și investiții, iar în Polonia și Slovacia pe consum și pe acumularea stocurilor. Cu toate acestea, rata șomajului a înregistrat modificări nesemnificative, datorită insuficienței flexibilității a pieței muncii, a nivelului ridicat al cotelor de impozitare plătite de angajatori și a beneficiilor substanțiale primite de persoanele concediate în urma restructurării unor activități. Rata inflației s-a accentuat în majoritatea noilor state membre, pe fondul creșterii prețurilor alimentelor și energiei și al majorării impozitelor indirecte în urma procesului de aderare. Deficitul fiscal s-a redus în Republica Cehă, Ungaria și Slovacia, în timp ce în Slovenia a rămas stabil, pe fondul îmbunătățirii colectării veniturilor și al reducerii unor cheltuieli structurale. Toate bugetele noilor state membre au fost influențate de creșterea contribuțiilor și a transferurilor către bugetul comunitar. Datoria publică a crescut în Ungaria (apropiindu-se de pragul de 60 la sută din

---

¹ Expansiunea exporturilor Germaniei a condus la dublarea excedentului de cont curent, care a atins 85 miliarde euro, respectiv 3,9 la sută din PIB.

² din care Europa Centrală 4,8 la sută și Țările Baltice 6,9 la sută

PIB) și în Slovacia, dar a scăzut în Polonia – pe fondul aprecierii monedei naționale și în Republica Cehă – datorită declinului semnificativ al deficitului bugetar al sectorului public.

Tablelul nr. 1. Principalii indicatori economici ai țărilor din Europa Centrală și de Est

	- procente -							
	PIB		Producția industrială		Inflația		Rata șomajului	
	(rate de creștere)		(rate de creștere)		(medie anuală)		(sfârșitul perioadei)	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Bulgaria	4,5	5,6	13,8	18,0	2,4	6,1	13,5	12,2
Polonia	3,8	5,3	8,8	12,7	0,8	3,5	18,0	19,1
Republica Cehă	3,7	4,0	5,8	9,9	0,1	2,8	10,3	10,3
România¹⁾	5,2	8,3	3,1	5,3	15,3	11,9	7,4	6,2
Slovacia	4,5	5,5	5,0	4,2	8,5	7,5	15,6	13,1
Slovenia	2,5	4,6	1,4	4,8	5,6	3,6	11,0	10,4
Ungaria	3,0	4,0	6,4	8,3	4,7	6,8	5,5	6,3

Sursa: Buletinele lunare și rapoartele anuale ale băncilor centrale din țările respective, publicațiile BERD, FMI și BRI

¹⁾ Datele pentru România au fost actualizate după ultimele publicații ale Institutului Național de Statistică.

În Europa de Sud-Est creșterea economică s-a accelerat considerabil, ca efect al expansiunii cererii interne și a exporturilor. PIB agregat al subregiunii s-a majorat cu aproximativ 8 la sută, pe fondul creșterilor înregistrate de România și de Turcia. Din punct de vedere al transformării sistemice și al performanțelor economice, în ultimii ani subregiunea a fost divizată în două părți distincte. Nucleul dinamic este alcătuit din cele patru țări în curs de aderare sau candidate la Uniunea Europeană (Bulgaria, România, Croația și Turcia), în care programele de reformă și politicile aplicate sunt determinate de acest proces. Cealaltă parte a subregiunii este marcată de o relativă incoerență a reformelor și de performanțe economice modeste.

II. Evoluția sectorului extern în economiile din Europa Centrală și de Est

În anul 2004 deficitul agregat de cont curent al celor zece noi membri ai Uniunii Europene a reprezentat 4,5 la sută din PIB, comparabil cu nivelurile înregistrate în ultimii trei ani. Stabilizarea deficitului extern al regiunii s-a produs pe fondul reducerii deficitului comercial agregat până la 4 la sută din PIB și al creșterii ușoare a excedentului serviciilor până la 1,5 la sută din PIB. Finanțarea deficitelor de cont curent s-a realizat preponderent din investiții directe, cărora li s-au adăugat fluxuri considerabile de investiții de portofoliu și de împrumuturi.

Economiile din **Europa Centrală și de Est** au cunoscut evoluții divergente ale deficitelor de cont curent. Acestea s-au redus atât în valoare absolută, cât și ca pondere în PIB în Republica Cehă (prin restrângerea deficitului comercial), Polonia (scăderea deficitului comercial, majorarea excedentelor la servicii și transferuri curente) și Bulgaria (diminuarea deficitului veniturilor). Deficitele de cont curent s-au accentuat în Slovacia și Slovenia – preponderent din adâncirea deficitelor comerciale.

Continuarea creșterii economice globale a constituit un impuls important pentru comerțul exterior al economiilor din Europa Centrală și de Est, în special în prima jumătate a anului 2004.

Noile state membre ale Uniunii Europene au resimțit, în plus, efectele liberalizării depline a comerțului exterior ca urmare a aderării, beneficiind și de avantajul relațiilor tradiționale ale UE cu țările terțe. Exporturile și importurile noilor membri ai UE au înregistrat creșteri de volum de 16-17 la sută, superioare comerțului mondial și celui al UE-25. Un impuls puternic pentru creșterea exporturilor l-a constituit cererea de bunuri intermediare a economiilor mari ale Europei, în special a Germaniei, ceea ce reflectă integrarea sectoarelor industriale ale noilor membri în rețelele de producție ale companiilor multinaționale. De asemenea, volumul considerabil al comerțului intra-companie a limitat impactul aprecierii reale a monedelor naționale, în special în Republica Cehă și în Ungaria. De remarcat expansiunea exportului firmelor mici și mijlocii pe piața UE-25, precum și cea a exportului de bunuri de capital produse de companiile cu capital străin din Republica Cehă, Ungaria, Slovacia și Slovenia către piețe din afara Uniunii Europene. În România și Bulgaria, în pofida aprecierii monedelor naționale, exporturile și-au accelerat ritmul de creștere, sub impulsul cererii externe.

Tabelul nr. 2. Comerțul exterior și contul curent ale țărilor din Europa Centrală și de Est

	Export		Import		Sold balanță comercială		Sold cont curent	
	- rate de creștere -				- pondere în PIB -			
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Bulgaria	10,0	19,9	14,4	20,8	-12,4	-14,0	-9,2	-7,4
Polonia	9,1	21,9	3,3	19,1	-2,7	-2,3	-2,2	-1,5
Republica Cehă	5,8	24,8	5,2	20,3	-2,7	-0,8	-6,3	-5,2
România¹⁾	6,4	21,3	12,3	24,0	-7,8	-9,0	-6,0	-8,7
Slovacia	26,8	15,5	13,7	18,1	-2,0	-3,5	-0,8	-3,5
Slovenia	3,0	11,6	5,4	13,5	-2,2	-3,2	-0,4	-0,9
Ungaria	4,2	16,0	5,8	13,6	-4,0	-3,0	-8,9	-8,9

Sursa: *Buletinele lunare și rapoartele anuale ale băncilor centrale din țările respective, publicațiile BERD, FMI și BRI*

¹⁾ Datele pentru România au fost actualizate în noiembrie 2005.

Pe ansamblul Europei Centrale și de Est importurile au fost impulsionate de cererea internă (inclusiv pentru materii prime și bunuri de capital pentru producția destinată exportului) și de prețul internațional al țiteiului. Importurile intra-UE au crescut mai rapid după aderare, tendința fiind dată de cererea de bunuri de capital și de consum a Republicii Cehe, Ungariei, Poloniei și Slovaciei.

În anul 2004, economiile din **Europa Centrală și de Est**, ale căror deficite externe s-au accentuat, au atras influxuri nete de capital superioare celor din anul precedent. Fluxurile financiare s-au situat sub nivelul anului 2003 în Polonia și Bulgaria, pe fondul reducerii dependenței de resurse financiare externe. În Republica Cehă, Slovacia, Slovenia și Ungaria volumul influxurilor financiare a depășit nivelul deficitelor de cont curent.

Tabelul nr. 3. Fluxurile financiare nete ale țărilor din Europa Centrală și de Est

	Fluxuri financiare nete				Modificarea rezervei oficiale ¹⁾	
	- mld. EUR -		- pondere în PIB (%) -		- mld. EUR -	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Bulgaria	1,7	1,3	9,6	6,7	+0,8	+1,5
Polonia	3,2	0,5	1,7	0,2	+1,1	+0,7
Republica Cehă	4,9	5,7	6,2	6,6	+0,4	+0,2
România²⁾	3,3	3,7	6,5	6,3	+1,0	+4,8
Slovacia	1,5	2,5	5,1	7,5	+1,3	+1,4
Slovenia	0,2	0,5	0,8	2,1	+0,3	-0,3
Ungaria	6,7	8,4	9,2	10,3	+0,5	+1,5

Sursa: Buletinele lunare și rapoartele anuale ale băncilor centrale din țările respective, publicațiile BERD, FMI și BRI

¹⁾ Inclusiv aur. Semnul pozitiv indică creșterea rezervei.

²⁾ Datele pentru România au fost actualizate în noiembrie 2005.

Pe ansamblu, în cele zece noi state membre ale UE investițiile directe au reprezentat 3,4 la sută din PIB, comparativ cu 2,4 la sută în anul 2003, o pondere importantă având profiturile reinvestite. Principala sursă de investiții directe a fost Uniunea Europeană. Cu excepția Ungariei, volumul investițiilor directe în străinătate ale țărilor noi membre a fost nesemnificativ, în pofida asistenței guvernamentale primite, precum și a diverselor tipuri de garanții investiționale de care au beneficiat.

Tabelul nr. 4. Investiții directe nete în țările din Europa Centrală și de Est

	- mld. EUR -		- pondere în PIB (%) -	
	2003	2004	2003	2004
Bulgaria	1,8	1,6	10,3	8,4
Polonia	3,5	4,3	1,9	2,2
Republica Cehă	1,7	3,2	2,1	3,7
România¹⁾	1,9	5,1	3,8	8,7
Slovacia	0,6	1,1	2,1	3,1
Slovenia	-0,1	0,0	-0,5	0,0
Ungaria	0,8	3,0	1,1	3,7

Sursa: Buletinele lunare și rapoartele anuale ale băncilor centrale din țările respective, publicațiile BERD, FMI și BRI

¹⁾ Datele pentru România au fost actualizate în noiembrie 2005.

Investițiile directe nete au crescut în toate țările din Europa Centrală, în pofida dezvoltării investițiilor directe ale acestora în străinătate (Polonia, Republica Cehă și Slovacia) – ca efect al aderării la Uniunea Europeană. Bulgaria și România au atras cea mai mare parte din investițiile primite de Europa de Sud-Est³, preponderente fiind veniturile din privatizare.

³ Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, România, Serbia și Muntenegru, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei

Investițiile de portofoliu au crescut în majoritatea țărilor analizate, cu excepția Sloveniei, fiind stimulate de evoluția ascendentă a prețurilor acțiunilor, de creșterea transparenței investițiilor pe aceste piețe și de deschiderea lor către noi categorii de participanți, cum ar fi fondurile străine de pensii.

În anul 2004 finanțarea deficitelor de cont curent ale economiilor din regiune s-a bazat în mai mare măsură decât în anul precedent pe investiții străine directe. Investițiile directe au acoperit integral deficitul de cont curent în Polonia, Bulgaria și România și în proporție de peste 70 sută în Republica Cehă și Slovacia.

Datoria externă pe termen mediu și lung a crescut în valoare absolută în toate țările analizate. Și în termeni relativi (ca pondere în PIB) au fost înregistrate creșteri în majoritatea țărilor, cu excepția României, unde majorarea mai accentuată a produsului intern brut a determinat scăderea relativă a datoriei externe cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2003.

Tabelul nr. 5. Datoria externă pe termen mediu și lung și rezervele valutare ale țărilor din Europa Centrală și de Est

	Datoria externă - mld. EUR -		Datoria externă/ export (%) ¹⁾		Datoria externă/ PIB (%)		Rezerva oficială ²⁾ - mld. EUR - luni de import ¹⁾		
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2004
Bulgaria	10,6	12,2	112,5	107,8	60,0	62,9	5,0	6,4	5,8
Polonia	84,6	93,4	157,2	142,3	45,7	47,8	26,1	25,9	3,9
Republica Cehă	27,6	33,3	55,3	54,1	34,5	38,6	21,2	20,7	4,0
România³⁾	15,9	18,2	86,7	83,2	31,3	30,8	6,4	10,8	4,7
Slovacia	14,2	21,1	63,8	83,2	49,1	63,6	9,3	10,6	4,8
Slovenia	13,3	15,4	95,8	99,2	54,1	59,5	6,8	6,5	4,9
Ungaria	47,6	56,8	103,4	107,9	65,6	70,3	10,1	11,7	2,5

Sursa: Buletinele lunare și rapoartele anuale ale băncilor centrale din țările respective, publicațiile BERD, FMI și BRI

¹⁾ Exporturi de bunuri și servicii, respectiv importuri de bunuri și servicii.

²⁾ exclusiv aur.

³⁾ Datele pentru România au fost actualizate în noiembrie 2005.

Ponderea datoriei externe pe termen mediu și lung în exportul de bunuri și servicii a continuat să se situeze peste limita critică (100 la sută) în Polonia, Ungaria și Bulgaria.

III. Evoluția economiei românești în anul 2004

Anul 2004 a marcat o accelerare a evoluțiilor pozitive în ceea ce privește creșterea economică, consolidarea dezinflației, reducerea deficitului bugetar și a șomajului. Dinamica produsului intern brut a fost cu 8,3 la sută mai mare decât în anul 2003, pe fondul expansiunii cererii interne, în care consumul populației și formarea brută de capital fix au reprezentat componentele cele mai active, fiind stimulate de creșterea veniturilor reale și de fluxul de investiții străine directe.

Tabelul nr. 6. Evoluția produsului intern brut pe utilizări

	an precedent = 100	
	2003*	2004**
PIB real	105,2	108,3
Consum final individual efectiv al gospodăriilor populației	107,2	110,8
Consum final colectiv efectiv al administrației publice	104,6	104,6
Formarea brută de capital fix	109,1	110,1
Export de bunuri și servicii	111,4	114,1
Import de bunuri și servicii	116,4	117,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

*) date semidefinite

**) date provizorii

La accelerarea dinamicii produsului intern brut au contribuit toate cele patru sectoare principale ale economiei, cu ritmuri de 6,1-6,2 la sută (în servicii și industrie) și de 9-22,2 la sută (în construcții și agricultură).

Rata inflației în anul 2004 (creșterea prețurilor de consum în decembrie 2004 față de decembrie 2003) a continuat să scadă, atingând pentru prima dată un nivel anual cu o singură cifră (9,3 la sută, în scădere cu 4,8 puncte procentuale). Dezinflația a fost mai accentuată în cazul mărfurilor alimentare și al serviciilor (cu câte 6,3 puncte procentuale sub nivelul anului 2003), datorită evoluției favorabile a prețurilor bunurilor importate și a cursului de schimb. În ceea ce privește mărfurile nealimentare, dezinflația a fost modestă (cu 2,9 puncte procentuale sub nivelul anului 2003), datorită procesului de ajustare a prețurilor administrate, în urma creșterii prețurilor pe piața internațională a petrolului.

Rata șomajului înregistrat a atins la sfârșitul anului 2004 nivelul de 6,2 la sută, cu 1,2 puncte procentuale mai mic față de decembrie 2003 și reprezintă cel mai redus nivel din Europa Centrală și de Est.

Ponderea deficitului bugetului general consolidat în produsul intern brut în anul 2004 a fost de 1,1 la sută, cu 1,2 puncte procentuale sub nivelul anului precedent, îndeosebi prin plafonarea cheltuielilor bugetare.

IV. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2004

A. Balanța de plăți

În anul 2004 balanța de plăți a României a reflectat o deteriorare a soldului contului curent, pe fondul adâncirii deficitului comercial, ca efect al dublării ritmului anual de creștere a importurilor și de accelerare a acestora în raport cu exporturile. Factorii care au stimulat majorarea cererii interne au fost creșterea veniturilor salariale și expansiunea creditului neguvernamental. Cu toate acestea, investițiile directe au asigurat finanțarea integrală a deficitului de cont curent.

Tabelul nr. 7. Produsul intern brut¹⁾ și sectorul extern

	2003	2004
	- milioane EUR -	
1. Absorbție (A=CF+I)	54 573,4	64 450,3
Consum final (CF)	43 003,0	50 841,7
Investiții ²⁾ (I)	11 570,4	13 608,6
2. Export de bunuri și servicii, net (E)	-3 893,0	-5 536,0
3. Venituri externe, net (V)	-1 195,0	-2 535,0
4. Transferuri curente externe, net (TC)	2 028,0	2 972,0
PRODUS INTERN BRUT (PIB=A+E)	50 680,4	58 914,3
Venit național brut disponibil (VNBD=A+E+V+TC)	51 513,4	59 351,3
SOLDUL CONTULUI CURENT AL BALANȚEI DE PLĂȚI (SCC=E+V+TC)	-3 060,0	-5 099,0
ECONOMISIREA BRUTĂ (EB=I+SCC)	8 510,4	8 509,6
	- procente -	
Rata economisirii (EB/PIB)	16,8	14,4
Rata investițiilor (I/PIB)	22,8	23,1
Pondere soldului contului curent în PIB (SCC/PIB=EB/PIB - I/PIB) ³⁾	-6,0	-8,7

¹⁾ Calculat la cursul mediu leu/euro, pe baza datelor Institutului Național de Statistică.

²⁾ Investițiile cuprind: formarea brută de capital fix, variația stocurilor și diferențe statistice.

³⁾ Denumită în literatura de specialitate „relația de echilibru dintre economisire, investiții și soldul contului curent”.

Absorbția internă a înregistrat în anul 2004 un ritm de 18,1 la sută față de anul precedent (datorită expansiunii rapide a importului de tehnologie și de resurse energetice), iar raportul dintre investiții și consumul final s-a menținut la aproximativ 27 la sută.

Relația de echilibru dintre economisire, investiții și soldul contului curent a consemnat pentru anul 2004 cel mai ridicat nivel din ultimii zece ani al deficitului de cont curent (8,7 la sută), tendință imprimată de evoluția negativă a ratei economisirii, care s-a situat cu 2,4 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în anul 2003.

1. Contul curent

În anul 2004, deficitul contului curent al balanței de plăți a fost de 5 099 milioane euro, mai mare cu două treimi față de anul precedent, evoluție care s-a reflectat în creșterea semnificativă, de la 6 la sută la 8,7 la sută, a ponderii acestuia în PIB.

Influența determinantă asupra soldului contului curent a avut-o balanța comercială, ponderea acesteia în PIB ajungând la 9 la sută (cu 1,2 puncte procentuale mai mult decât în anul 2003), pe fondul accelerării importurilor în trimestrele II și IV. Accentuarea soldului negativ al contului curent a mai fost alimentată de creșterea deficitului balanței veniturilor și de transformarea excedentului provenind de la balanța serviciilor în deficit. Efectul negativ al celor trei componente asupra contului curent a fost parțial atenuat de evoluția pozitivă a balanței transferurilor curente.

Tabelul nr. 8. Balanța de plăți

	2003			2004		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
1. CONTUL CURENT	20 940	24 000	-3 060	25 533	30 632	-5 099
Bunuri și servicii	18 285	22 178	-3 893	21 838	27 374	-5 536
- Bunuri	15 614	19 569	-3 955	18 935	24 258	-5 323
- Servicii	2 671	2 609	62	2 903	3 116	-213
Venituri	327	1 522	-1 195	329	2 864	-2 535
Transferuri curente	2 328	300	2 028	3 366	394	2 972
2. CONTUL DE CAPITAL ȘI FINANCIAR	9 462	5 991	3 471	15 885	11 670	4 215
Transferuri de capital	197	9	188	532	20	512
Investiții directe	2 782	872	1 910	6 595	1 468	5 127
Investiții de portofoliu	899	370	529	431	847	-416
Alte investiții de capital (inclusiv conturi în tranzit și de cliring)	5 247	3 383	1 864	8 327	4 496	3 831
Active de rezervă ("-" creștere, "+" scădere)	337	1 357	-1 020	-	4 839	-4 839
3. ERORI ȘI OMISIUNI (NET)	-	411	-411	884	-	884

1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii)

În anul 2004, balanța de bunuri și servicii a înregistrat un deficit de 5 536 milioane euro, în creștere cu 42,2 la sută față de anul precedent, pe fondul majorării importului de bunuri și servicii.

1.1.1. Balanța comercială (bunuri)

În anul 2004, deficitul comercial a fost de 5 323 milioane euro, consemnând o majorare comparativ cu anul precedent, atât în valoare absolută, cât și ca pondere în PIB (cu 1 368 milioane euro, respectiv cu 1,2 puncte procentuale), pe fondul accelerării importurilor – stimulate în principal de creșterea economică care a condus la majorarea cererii de bunuri de capital și de resurse energetice primare și de extinderea creditului neguvernamental pentru bunuri de folosință îndelungată (inclusiv *leasing* financiar pentru autoturisme).

Tabelul nr. 9. Evoluția balanței comerciale (bunuri)

	U.M.	2003	2004	Diferențe (+/-)
Export (FOB)	mil. EUR	15 614,0	18 935,0	3 321,0
Import (FOB)	mil. EUR	19 569,0	24 258,0	4 689,0
Soldul balanței comerciale	mil.EUR	-3 955,0	-5 323,0	-1 368,0
Pondere exportului în PIB	%	30,8	32,1	1,3
Pondere importului în PIB	%	38,6	41,2	2,6
Pondere soldului balanței comerciale în PIB	%	-7,8	-9,0	-1,2
Pondere soldului balanței comerciale în soldul contului curent	%	129,2	104,4	-24,8
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	%	69,4	73,3	3,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Pe zone geografice, deficitul a fost generat de comerțul cu țările dezvoltate (48,7 la sută, din care 36,5 la sută din comerțul cu Uniunea Europeană), urmate de comerțul cu țările în tranziție (42,4 la sută, din care comerțul cu Federația Rusă și Ucraina 29,2 la sută, respectiv, 11,2 la sută) și cu țările în curs de dezvoltare (8 la sută).

Gradul de deschidere a economiei românești a crescut semnificativ, ajungând la 73,3 la sută în anul 2004, pe fondul eliminării protecționismului tarifar și al intensificării integrării României în circuitul economic mondial.

Exportul de bunuri a însumat 18 935 milioane euro, marcând o creștere substanțială (21,3 la sută) comparativ cu anul 2003, ca efect al majorării prețurilor externe (la produse metalurgice, produse petroliere, mașini) și al modificării structurii bunurilor exportate – în sensul creșterii ponderii bunurilor intermediare și al scăderii ponderii bunurilor de consum. Surplusul valoric al exportului față de anul 2003 a fost de 3 321 milioane euro, din care 57,4 la sută s-a datorat creșterii volumului de mărfuri exportate și 42,6 la sută influențelor favorabile ale prețurilor externe. În anul 2004, media lunară realizată la export s-a apropiat de 1,6 miliarde euro, măbind contribuția exportului la realizarea PIB cu 1,3 puncte procentuale față de anul precedent, până la 32,1 la sută. Creșterile înregistrate de produsele cu ponderi semnificative în export sunt menționate în Tabelul nr. 10.

Tabelul nr. 10. Produse cu exporturi semnificative în anul 2004

	Pondere produsului în exportul total (%)	- milioane EUR-	Creșteri/descrășteri față de anul 2003 (%)
Articole de îmbrăcăminte confecționate, tricotate sau croșetate	19,8	3 757	5,6
Mașini, dispozitive mecanice, aparate și echipamente electrice	17,6	3 324	32,7
Produse metalurgice turnate, laminate, din fier, oțel, fontă, aluminiu, cupru (exclusiv deșeuri)	13,3	2 512	45,5
Produse chimice, materiale plastice, cauciuc și articole din cauciuc	7,8	1 481	36,0
Încălțăminte	7,1	1 342	-2,4
Mijloace și materiale de transport	6,3	1 198	34,0
Produse petroliere	6,0	1 144	24,9
Lemn și articole din lemn	4,4	830	17,7
Mobilier (inclusiv părți ale acestuia)	4,3	819	18,9

Sursa: Autoritatea Națională a Vănilor

Importul de bunuri (FOB) a atins în 2004 valoarea de 24 258 milioane euro, în creștere cu 24 la sută față de anul precedent, pe fondul expansiunii cererii interne. Surplusul valoric al importului față de anul 2003 a fost de 4 689 milioane euro, din care 84,2 la sută s-a datorat creșterii volumului de mărfuri importate și 15,8 la sută majorării prețurilor externe. Media lunară realizată la import a fost de 2 miliarde euro și a majorat ponderea importului în PIB cu 2,6 puncte procentuale față de anul 2003, ajungând la 41,2 la sută. Creșterile înregistrate de produsele cu ponderi semnificative în import sunt menționate în Tabelul nr.11.

Tabelul nr. 11. Produse cu importuri semnificative în anul 2004

	Pondere produsului în importul total (%)	- milioane EUR-	Creșteri/descrășteri față de anul 2003 (%)
Mașini, motoare, aparate și dispozitive mecanice (inclusiv părți ale acestora)	12,7	3 070	21,0
Produse energetice (țiței, gaze naturale, produse petroliere, huile, cocs)	11,6	2 804	32,8
Mașini, aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrat și reprodus sunetul și imaginea	11,1	2 699	25,4
Țesături din lână, din bumbac, din fibre și fire sintetice sau artificiale; fibre sintetice sau artificiale, materiale textile	10,6	2 560	5,8
Produse din fontă, fier, oțel și metale neferoase	7,6	1 851	37,6
Automobile, tractoare și alte vehicule terestre	7,6	1 835	101,2
Materiale plastice și articole din plastic	4,4	1 062	22,7
Articole de îmbrăcăminte și încălțăminte	3,0	728	1,2
Produse farmaceutice	2,8	670	37,2
Produse alimentare, băuturi și tutun	2,5	599	17,4
Produse vegetale	2,0	482	-10,0
Instrumente și aparate optice, medico-chirurgicale și similare	1,8	427	0,4

Sursa: Autoritatea Națională a Vănilor

1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului

a) Structura exportului

Din structura exportului pe activități ale economiei naționale rezultă că industria prelucrătoare constituie principala sursă a exportului românesc, contribuția acesteia înregistrând o modificare nesemnificativă față de anul 2003.

Tabelul nr. 12. Evoluția exportului pe principalele activități din economia națională

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	15 614,0	18 935,0	121,3	100,0	100,0
Agricultură, silvicultură și piscicultură	334,1	361,5	108,2	2,1	1,9
Industria extractivă	45,5	49,3	108,4	0,3	0,3
Industria prelucrătoare	15 135,5	18 432,1	121,8	96,9	97,3
Energie electrică și termică, gaze și apă	69,7	78,4	112,5	0,4	0,4
Alte activități ¹⁾	29,2	13,7	46,9	0,3	0,1

¹⁾ Inclusiv activități neclasificate

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exportul de produse ale industriei prelucrătoare s-a majorat cu 21,8 la sută față de anul 2003 la majoritatea activităților, excepție făcând industria pielăriei și încălțăminte (-1,7 la sută).

Tabelul nr. 13. Evoluția exportului pe principalele activități din industria prelucrătoare

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL, din care:	15 135,5	18 432,1	121,8	100,0	100,0
Industria alimentară și a băuturilor	200,5	266,0	132,7	1,3	1,4
Industria textilă și a produselor textile	767,0	845,1	110,2	5,1	4,6
Industria confecțiilor din textile, blănuri și piele	3 224,9	3 409,1	105,7	21,3	18,5
Industria pielăriei și încălțăminte	1 391,8	1 368,5	98,3	9,2	7,4
Industria de prelucrare a lemnului	719,9	846,6	117,6	4,8	4,6
Industria celulozei, hârtiei și cartonului	119,8	128,8	107,5	0,8	0,7
Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui	947,9	1 196,0	126,2	6,3	6,5
Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale	744,9	1 030,8	138,4	4,9	5,6
Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice	340,9	434,6	127,5	2,3	2,4
Industria altor produse din minerale nemetalice	250,1	253,0	101,2	1,7	1,4
Industria metalurgică	1 818,0	2 647,2	145,6	12,0	14,4
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	266,6	355,5	133,3	1,8	1,9
Industria de mașini și echipamente	939,7	1 354,8	144,2	6,2	7,4
Industria de mașini și aparate electrice	1 029,4	1 366,2	132,7	6,8	7,4
Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații	465,8	513,5	110,2	3,1	2,8
Industria de aparatură și instrumente medicale, ceasornicărie	63,6	92,8	145,9	0,4	0,5
Industria mijloacelor de transport rutier	434,8	644,3	148,2	2,9	3,5
Industria altor mijloace de transport	488,0	602,9	123,5	3,2	3,3
Producția de mobilier și alte activități	841,7	1 005,1	119,4	5,6	5,5

Sursa: Institutul Național de Statistică

Creșteri peste medie au înregistrat următoarele activități: mijloace de transport rutier (48,2 la sută), aparatură, instrumente medicale și ceasornicărie (45,9 la sută), metalurgie (45,6 la sută), mașini și echipamente (44,2 la sută), chimie, fibre sintetice și artificiale (38,4 la sută), construcții metalice și produse din metal (33,3 la sută), alimentară și băuturi (32,7 la sută), mașini și aparate electrice (32,7 la sută), prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (27,5 la sută), prelucrarea țiteiului, cocsificarea cărbunelui (26,2 la sută), alte mijloace de transport (23,5 la sută).

Tabelul nr. 14. Exportul pe stadii ale producției¹⁾

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	15 614,0	18 935,0	121,3	100,0	100,0
Materii prime	781,7	945,0	120,9	5,0	5,0
Bunuri intermediare	7 024,0	9 458,0	134,7	45,0	49,9
Bunuri de capital	1 173,7	1 479,5	126,1	7,5	7,8
Bunuri de consum	6 594,2	7 022,1	106,5	42,2	37,1
Bunuri nespecificate în altă parte	40,4	30,4	75,2	0,3	0,2

¹⁾ Grupare ONU (din clasificarea comerțului exterior după Marile Categori Economiche - Institutul Național de Statistică)

Comparativ cu anul 2003, structura mărfurilor exportate pe stadii ale producției s-a modificat, în sensul scăderii ponderii exportului de bunuri de consum⁴ (cu 5,2 puncte procentuale), concomitent cu creșterea ponderii exportului de bunuri intermediare (cu 4,9 puncte procentuale) și a bunurilor de capital (cu 0,3 puncte procentuale).

Tabelul nr. 15. Exportul pe grupe de mărfuri

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	15 614,0	18 935,0	121,3	100,0	100,0
Produse agroalimentare	498,0	587,3	117,9	3,2	3,1
Produse minerale	1 098,0	1 361,5	124,0	7,0	7,2
Produse chimice și plastice	1 089,0	1 481,0	136,0	7,0	7,8
Produse din lemn, hârtie	843,1	986,1	117,0	5,4	5,2
Textile, confecții, încălțăminte	5 234,9	5 461,0	104,3	33,5	28,8
Metale comune	2 016,9	2 922,6	144,9	12,9	15,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	3 398,2	4 521,7	133,1	21,8	23,9
Alte mărfuri	1 435,9	1 613,8	112,4	9,2	8,6

Sursa: Institutul Național de Statistică

În anul 2004 și-au majorat contribuția la export față de anul precedent metalele comune (cu 2,5 puncte procentuale), mașinile, aparatele, echipamentele și mijloacele de transport (cu 2,1 puncte procentuale), produsele chimice și plastice (cu 0,8 puncte procentuale) și produsele minerale (cu 0,2 puncte procentuale).

⁴ inclusiv bunuri nespecificate în altă parte

Structura **exportului pe regimuri vamale** arată că ponderea exportului definitiv a ajuns la 48,1 la sută în anul 2004, mai mare cu 3 puncte procentuale față de anul precedent, concomitent cu scăderea până la 51,7 la sută a ponderii exportului după prelucrare internă.

b) Orientarea geografică a exportului

În anul 2004, orientarea geografică a exportului s-a modificat față de anul precedent, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor în tranziție.

Tabelul nr. 16. Exportul pe grupe de țări

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	15 614,0	18 935,0	121,3	100,0	100,0
1. Țări dezvoltate	12 462,8	14 811,3	118,8	79,8	78,2
din care:					
- Uniunea Europeană	11 498,2	13 806,8	120,1	73,6	72,9
- AELS	194,8	194,6	99,9	1,2	1,0
- SUA	551,5	539,1	97,8	3,5	2,8
- Japonia	13,8	38,4	278,3	0,1	0,2
2. Țări în tranziție	868,1	1 266,0	145,8	5,6	6,7
din care:					
- Bulgaria	254,3	363,1	142,8	1,6	1,9
- Iugoslavia	134,9	31,9	23,6	0,9	0,2
- Federația Rusă	46,1	97,8	212,1	0,3	0,5
- Ucraina	57,9	63,1	109,0	0,4	0,3
- Republica Moldova	120,6	164,9	136,7	0,8	0,9
3. Țări în curs de dezvoltare	2 260,2	2 837,6	125,5	14,5	15,0
4. Țări nespecificate¹⁾	22,9	20,1	87,8	0,1	0,1

Sursa: Institutul Național de Statistică

¹⁾ Se cuprind bunurile pentru care nu s-a completat pe declarația vamală țara de destinație la export.

Exportul destinat pieței **țărilor dezvoltate** s-a cifrat în anul 2004 la 14 811,3 milioane euro, mai mare cu 18,8 la sută comparativ cu anul 2003, tendință imprimată de comerțul cu Uniunea Europeană (în creștere cu 20,1 la sută). Exportul către Uniunea Europeană a reprezentat 72,9 la sută din exportul total (în scădere cu 0,7 puncte procentuale față de anul 2003, provenind de la relația cu Italia, Germania și Olanda) și a fost concentrat în proporție de 84,2 la sută în șapte țări: Italia, Germania, Franța, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Ungaria, Olanda și Austria.

Tabelul nr. 17. Exportul pe grupe de mărfuri către Uniunea Europeană

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	11 498,2	13 806,8	120,1	100,0	100,0
Produse agroalimentare	342,4	390,8	114,1	3,0	2,8
Produse minerale	361,7	483,4	133,6	3,1	3,5
Produse chimice și plastice	551,3	700,5	127,1	4,8	5,1
Produse din lemn, hârtie	463,8	511,1	110,2	4,0	3,7
Textile, confecții, încălțăminte	5 010,9	5 229,1	104,4	43,6	37,9
Metale comune	845,8	1 328,0	157,0	7,4	9,6
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	2 740,3	3 801,4	138,7	23,8	27,5
Alte mărfuri	1 182,0	1 362,5	115,3	10,3	9,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exportul destinat Uniunii Europene a înregistrat creșteri la toate grupele de mărfuri, cele mai semnificative fiind la: metale comune (57 la sută), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (38,7 la sută), produse minerale (33,6 la sută), produse chimice și plastice (27,1 la sută). Grupele de mărfuri care și-au sporit contribuția la export în anul 2004 au fost mașinile, aparatele, echipamentele și mijloacele de transport (cu 3,7 puncte procentuale), metalele comune (cu 2,2 puncte procentuale), produsele minerale (cu 0,4 puncte procentuale) și produsele chimice și plastice (cu 0,3 puncte procentuale).

Exportul către **țările în tranziție** a însumat 1 266 milioane euro, în creștere cu 45,8 la sută față de anul precedent. Ponderea acestora în exportul total s-a majorat cu 1,1 puncte procentuale.

Exportul către **țările în curs de dezvoltare** a fost de 2 837,6 milioane euro, în creștere față de anul 2003 atât ca valoare, cât și ca pondere (cu 25,5 la sută, respectiv cu 0,5 puncte procentuale).

1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului

a) Structura importului

În anul 2004, structura importului pe stadii ale producției relevă creșterea ponderii importului de bunuri de capital cu 2,2 puncte procentuale, concomitent cu scăderea ponderii bunurilor intermediare, a bunurilor de consum și a materiilor prime.

Tabelul nr. 18. Importul (FOB) pe stadii ale producției¹⁾

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	19 569,0	24 258,0	124,0	100,0	100,0
Materii prime	2 634,3	3 240,8	123,0	13,5	13,4
Bunuri intermediare	10 184,1	12 251,6	120,3	52,0	50,5
Bunuri de capital	3 574,5	4 962,6	138,8	18,3	20,5
Bunuri de consum	3 148,7	3 793,5	120,5	16,1	15,6
Bunuri nespecificate în altă parte	27,4	9,5	34,7	0,1	0,0

¹⁾ Grupare ONU (din clasificarea comerțului exterior după Marile Categori Economiche - Institutul Național de Statistică).

Cererea de import a fost susținută în anul 2004 în proporție de 74,1 la sută de aceleași patru grupe de mărfuri ca și în anii precedenți (mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport; textile, confecții, încălțăminte; produse chimice și plastice; produse minerale).

Comparativ cu anul 2003 cinci grupe de mărfuri și-au redus ponderea în import: textile, confecții, încălțăminte (cu 2,5 puncte procentuale), produse agroalimentare (cu 0,7 puncte procentuale), produse din lemn, hârtie (cu 0,2 puncte procentuale), produse chimice și plastice (cu 0,1 puncte procentuale), alte mărfuri (cu 1,1 puncte procentuale).

Tabelul nr. 19. Importul (FOB) pe grupe de mărfuri

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	19 569,0	24 258,0	124,0	100,0	100,0
Produse agroalimentare	1 417,2	1 581,9	111,6	7,2	6,5
Produse minerale	2 419,4	3 255,3	134,5	12,4	13,4
Produse chimice și plastice	2 715,7	3 340,5	123,0	13,9	13,8
Produse din lemn, hârtie	627,7	735,9	117,2	3,2	3,0
Textile, confecții, încălțăminte	3 202,1	3 361,2	105,0	16,4	13,9
Metale comune	1 504,0	2 029,7	135,0	7,7	8,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	5 898,2	8 010,4	135,8	30,1	33,0
Alte mărfuri	1 784,7	1 943,1	108,9	9,1	8,0

Sursa: Institutul Național de Statistică

După criteriul destinației finale, importurile de **bunuri de consum** (bunuri de uz curent și bunuri de folosință îndelungată) au însumat 4 036,9 milioane euro, mai mult cu 35,1 la sută față de anul 2003 (bunurile de uz curent cu 18,3 la sută și bunurile de folosință îndelungată cu 76,8 la sută).

Structura **importului pe regimuri vamale** relevă că ponderea importului definitiv a crescut cu 4,8 puncte procentuale, ajungând la 73,2 la sută din importul total, concomitent cu scăderea ponderii importului temporar (reducerea *lohn*-ului de la grupa textile, confecții, încălțăminte).

b) Orientarea geografică a importului

Sursa principală a importurilor românești au constituit-o **țările dezvoltate** (71,7 la sută din importul total), urmate de **țările în tranziție** (14,5 la sută) și de **țările în curs de dezvoltare** (13,4 la sută).

Tabelul nr. 20. Importul (FOB) pe grupe de țări

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	19 569,0	24 258,0	124,0	100,0	100,0
1. Țări dezvoltate	14 335,8	17 401,3	121,4	73,3	71,7
din care:					
- Uniunea Europeană	13 153,3	15 751,2	119,8	67,2	64,9
- AELS	221,2	304,4	137,6	1,1	1,3
- SUA	455,0	694,5	152,6	2,3	2,9
- Japonia	244,3	326,2	133,5	1,2	1,3
2. Țări în tranziție	2 701,8	3 524,1	130,4	13,8	14,5
din care:					
- Bulgaria	186,8	260,5	139,5	1,0	1,1
- Iugoslavia	24,1	4,4	18,3	0,1	0,0
- Federația Rusă	1 616,2	1 653,8	102,3	8,3	6,8
- Ucraina	449,3	660,5	147,0	2,3	2,7
- Republica Moldova	68,3	57,3	83,9	0,3	0,2
3. Țări în curs de dezvoltare	2 450,4	3 261,1	133,1	12,5	13,4
4. Țări nespecificate¹⁾	81,0	71,5	88,3	0,4	0,4

Sursa: Institutul Național de Statistică

¹⁾ Se cuprind bunurile pentru care nu s-a completat pe declarația vamală țara de origine la import.

Importul din **țările dezvoltate** s-a cifrat la 17 401,3 milioane euro, în creștere cu 21,4 la sută față de anul 2003. Această evoluție a fost determinată de majorarea importului din Uniunea Europeană (cu 19,8 la sută), AELS (cu 37,6 la sută) și Japonia (cu 33,5 la sută).

Tabelul nr. 21. Importul (FOB) pe grupe de mărfuri din Uniunea Europeană

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
TOTAL	13 153,3	15 751,2	119,8	100,0	100,0
Produse agroalimentare	794,7	816,3	102,7	6,1	5,2
Produse minerale	145,3	237,2	163,2	1,1	1,5
Produse chimice și plastice	2 187,0	2 603,4	119,0	16,6	16,5
Produse din lemn, hârtie	541,2	624,2	115,3	4,1	4,0
Textile, confecții, încălțăminte	2 710,9	2 775,0	102,4	20,6	17,6
Metale comune	1 072,5	1 368,3	127,6	8,2	8,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	4 252,0	5 784,8	136,0	32,3	36,7
Alte mărfuri	1 449,7	1 542,0	106,4	11,0	9,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

Importul din Uniunea Europeană a reprezentat 64,9 la sută din importul anului 2004 (în scădere cu 2,3 puncte procentuale față de anul 2003, provenind în principal din relația cu Italia, Ungaria, Franța) și a fost concentrat în proporție de peste 85 la sută în nouă țări: Italia, Germania, Franța, Austria, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Ungaria, Polonia, Spania, Republica Cehă.

Importul din Uniunea Europeană a înregistrat creșteri la toate grupele de mărfuri, mai accentuate la produse minerale (63,2 la sută), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (36 la sută) și metale comune (27,6 la sută).

Importul din **țările în tranziție** a însumat 3 524,1 milioane euro, în creștere cu 30,4 la sută față de anul precedent. Ponderea acestuia în total import a crescut cu 0,7 puncte procentuale, pe seama majorării importului din Ucraina.

Importul din **țările în curs de dezvoltare** a fost de 3 261,1 milioane euro, mai mare atât ca valoare, cât și ca pondere comparativ cu anul precedent (cu 33,1 la sută, respectiv cu 0,9 puncte procentuale).

1.1.1.3. Structura pe valute și eficiența comerțului exterior

Structura pe valute a comerțului exterior în anul 2004 evidențiază creșterea ponderii euro cu 2,5 puncte procentuale la export și cu 2,9 puncte procentuale la import (ajungând la 66,3 la sută, respectiv la 70,8 la sută) și scăderea ponderii dolarului american și a altor valute.

Tabelul nr. 22. Structura comerțului exterior pe valute

	Export		Import	
	2003	2004	2003	2004
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0
Euro (EUR)	63,8	66,3	67,9	70,8
Dolarul SUA (USD)	30,6	28,5	28,3	25,6
Alte valute	5,6	5,2	3,8	3,6

Sursa: Autoritatea Națională a Vămilelor

Indicele **raportului de schimb net**⁵ a fost în anul 2004 de 104,3 la sută (102,9 la sută pentru comerțul cu Uniunea Europeană), evoluție pozitivă datorată reducerii prețurilor mărfurilor importate din țările în curs de dezvoltare. **Raportul de schimb brut**⁶ s-a situat la 93,8 la sută, relevând o creștere mai accentuată a volumului fizic al importului față de cel al exportului (123,1 la sută, comparativ cu 115,4 la sută).

⁵ raportul dintre indicele valorii unitare a exportului și cel al importului

⁶ raportul dintre indicele volumului fizic al exportului și cel al importului

Tabelul nr. 23. Eficiența comerțului exterior

	- procente -	
	2003	2004
Indici valorici	- an precedent = 100	
Export	106,4	121,3
Import	112,3	124,0
Indici de valori unitare ¹⁾		
Export	98,2	105,1
Import	96,7	100,7
Indicii volumului fizic		
Export	108,4	115,4
Import	116,1	123,1
Indicele raportului de schimb		
net (valori unitare)	101,5	104,3
brut (volum fizic)	93,3	93,8
Indicele puterii de cumpărare a exporturilor	110,0	120,4

¹⁾ Indici calculați de Institutul Național de Statistică.

1.1.1.4. Contribuția sectorului privat

Agenții economici cu capital privat (comisionari și producători) care desfășoară activitate de comerț exterior au realizat în anul 2004 peste două treimi (13 017,9 milioane euro) din exportul total, mai mult cu 20,5 la sută decât în anul 2003. Importurile sectorului privat s-au cifrat la 18 118,7 milioane euro, în creștere cu 14,7 la sută, reprezentând 74,7 la sută din importul total (80,7 la sută în anul 2003). Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi în sectorul privat a crescut cu 3,4 puncte procentuale.

Tabelul nr. 24. Evoluția comerțului exterior din sectorul privat

	U.M.	2003	2004	Indici (%) 2004/2003
Export (FOB)	mil. EUR	10 802,2	13 017,9	120,5
pondere în exportul total	%	69,2	68,8	x
Import (FOB)	mil. EUR	15 799,3	18 118,7	114,7
pondere în importul total	%	80,7	74,7	x
Soldul balanței comerciale	mil. EUR	-4 997,1	-5 100,8	102,1
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi	%	68,4	71,8	x

Sursa: Autoritatea Națională a Vămirilor

1.1.1.5. Importul net de produse energetice

Importul net de produse energetice a fost în anul 2004 de 1 591,8 milioane euro (29,9 la sută din deficitul balanței comerciale), în creștere cu 43,2 la sută față de anul precedent, pe seama majorării importului de țiței, combustibili minerali și energie electrică. **Exportul** de resurse energetice primare s-a cifrat la 1 282,1 milioane euro (6,8 la sută din exportul total), mai mare cu 25,4 la sută față de anul 2003, în principal datorită creșterii volumului exportului de produse petroliere, combustibili minerali și energie electrică. **Importul FOB** de resurse energetice primare a însumat 2 873,9 milioane euro (11,8 la sută din importul total), creșterea cu 34,7 la sută față de anul 2003 provenind de la țiței, combustibili minerali și energie electrică.

Tabelul nr. 25. Importul net (FOB) de produse energetice

- milioane EUR -

	2003	2004
TOTAL	-1 111,4	-1 591,8
Gaze naturale	-648,9	-556,7
Energie electrică	46,4	8,5
Țiței brut	-886,6	-1 418,0
Produse petroliere	630,1	875,3
Combustibili minerali	-252,4	-500,9

Sursa: Autoritatea Națională a Vămirilor

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2004 **un deficit de 213 milioane euro**, comparativ cu un excedent de 62 milioane euro în anul precedent, ca urmare a majorării plăților pentru transport de mărfuri și de pasageri, servicii financiare, servicii juridice și alte servicii comerciale, profesionale, tehnice. Dintre componentele balanței serviciilor, singura care s-a soldat cu excedent a fost cea a transporturilor.

Tabelul nr. 26. Balanța serviciilor

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	2 671	2 903	108,7	100,0	100,0
transport	1 063	1 252	117,8	39,8	43,1
turism-călătorii	396	406	102,5	14,8	14,0
alte servicii	1 212	1 245	102,7	45,4	42,9
Plăți	2 609	3 116	119,4	100,0	100,0
transport	997	1 206	121,0	38,2	38,7
turism-călătorii	423	434	102,6	16,2	13,9
alte servicii	1 189	1 476	124,1	45,6	47,4
Net	62	-213	x		
transport	66	46	69,7		
turism-călătorii	-27	-28	103,7		
alte servicii	23	-231	x		

Încasările din servicii au însumat 2 903 milioane euro (mai mult cu 8,7 la sută față de anul 2003), iar **plățile pentru servicii** s-au cifrat la 3 116 milioane euro (în creștere cu 19,4 la sută), ambele surplusuri provenind de la toate componentele.

1.1.2.1. Serviciile de transport

Poziția „transport” a înregistrat în anul 2004 un excedent de 46 milioane euro, reprezentând mai mult de două treimi din cel realizat în anul precedent, pe seama majorării mai accentuate a plăților în raport cu încasările (cu 3,2 puncte procentuale). Dintre componente, singura care s-a încheiat cu excedent a fost poziția „alte servicii de transport”.

Tabelul nr. 27. Servicii de transport

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	1 063	1 252	117,8	100,0	100,0
navlu - transport mărfuri	745	864	116,0	70,1	69,0
transport pasageri	65	84	129,2	6,1	6,7
alte servicii de transport	253	304	120,2	23,8	24,3
Plăți	997	1 206	121,0	100,0	100,0
navlu - transport mărfuri	828	1 026	123,9	83,0	85,1
transport pasageri	81	107	132,1	8,1	8,9
alte servicii de transport	88	73	83,0	8,9	6,0
Net	66	46	69,7		
navlu - transport mărfuri	-83	-162	195,2		
transport pasageri	-16	-23	143,8		
alte servicii de transport	165	231	140,0		

Transportul de mărfuri a înregistrat în anul 2004 un deficit de 162 milioane euro, dublu față de anul precedent, pe fondul corelării încasărilor cu evoluția exportului și a plăților cu cea a importului (în timp ce poziția „alte servicii de transport” a înregistrat un excedent mai mare cu 40 la sută față de anul 2003).

Poziția „transport pasageri” a înregistrat în anul 2004 un deficit de 23 milioane euro, comparativ cu un excedent de 16 milioane euro în anul precedent, pe seama creșterii plăților cu 32,1 la sută.

1.1.2.2. Serviciile de turism-călătorii

În anul 2004, deficitul poziției „turism-călătorii” a fost de 28 milioane euro, comparabil cu cel înregistrat în anul precedent, în condițiile menținerii raportului dintre încasări și plăți la peste 93 la sută.

Tabelul nr. 28. Servicii de turism - călătorii

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	396	406	102,5	100,0	100,0
călătorii de afaceri	30	40	133,3	7,6	9,9
călătorii în scop personal	348	363	104,3	87,9	89,4
alte categorii de călătorii	18	3	16,7	4,5	0,7
Plăți	423	434	102,6	100,0	100,0
călătorii de afaceri	250	258	103,2	59,1	59,4
călătorii în scop personal	172	175	101,7	40,7	40,3
alte categorii de călătorii	1	1	100,0	0,2	0,3
Net	-27	-28	103,7		
călătorii de afaceri	-220	-218	99,1		
călătorii în scop personal	176	188	106,8		
alte categorii de călătorii	17	2	11,8		

1.1.2.3. Alte servicii

În anul 2004 poziția „alte servicii” a înregistrat un deficit de 231 milioane euro, comparativ cu un excedent de 23 milioane euro în anul precedent, datorită creșterii mai accentuate a plăților în raport cu încasările. Principalele servicii creatoare de deficit au fost: serviciile financiare, juridice, comerciale, profesionale și taxele de licență.

Tabelul nr. 29. Alte servicii

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	1 212	1 245	102,7	100,0	100,0
din care:					
servicii de asigurări	42	21	50,0	3,5	1,7
servicii comerciale, profesionale etc.	359	276	76,9	29,6	22,2
servicii financiare	45	59	131,1	3,7	4,7
leasing operațional	10	7	70,0	0,8	0,6
servicii de comunicații	210	237	112,9	17,3	19,0
servicii în construcții	94	97	103,2	7,8	7,8
servicii culturale și de recreere	85	135	158,8	7,0	10,8
Plăți	1 189	1 476	124,1	100,0	100,0
din care:					
servicii de asigurări	108	89	82,4	9,1	6,0
servicii comerciale, profesionale etc.	290	361	124,5	24,4	24,5
servicii financiare	74	94	127,0	6,2	6,4
leasing operațional	38	31	81,6	3,2	2,1
servicii de comunicații	75	162	216,0	6,3	11,0
servicii în construcții	28	69	246,4	2,4	4,7
servicii culturale și de recreere	67	83	123,9	5,6	5,6
Net	23	-231	x		
din care:					
servicii de asigurări	-66	-68	103,0		
servicii comerciale, profesionale etc.	69	-85	x		
servicii financiare	-29	-35	120,7		
leasing operațional	-28	-24	85,7		
servicii de comunicații	135	75	55,6		
servicii în construcții	66	28	42,4		
servicii culturale și de recreere	18	52	288,9		

1.2. Balanța veniturilor

Balanța veniturilor s-a încheiat în anul 2004 cu un deficit de 2 535 milioane euro (49,7 la sută din deficitul contului curent), mai mare de 2,1 ori față de anul anterior, în principal datorită volumului însemnat al veniturilor nerezidenților din investiții directe (profit reinvestit și dividende)⁷.

Tabelul nr. 30. Balanța veniturilor

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	327	329	100,6	100,0	100,0
venituri din muncă	98	91	92,9	30,0	27,7
venituri din investiții directe	10	8	80,0	3,1	2,4
venituri din investiții de portofoliu	153	167	109,2	46,8	50,8
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	66	63	95,5	20,1	19,1
Plăți	1 522	2 864	188,2	100,0	100,0
venituri din muncă	6	5	83,3	0,4	0,2
venituri din investiții directe	796	2 086	262,1	52,3	72,8
venituri din investiții de portofoliu	228	258	113,2	15,0	9,0
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	492	515	104,7	32,3	18,0
Net	-1 195	-2 535	212,1		
venituri din muncă	92	86	93,5		
venituri din investiții directe	-786	-2 078	264,4		
venituri din investiții de portofoliu	-75	-91	121,3		
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	-426	-452	106,1		

1.3. Balanța transferurilor curente

Balanța transferurilor curente a consemnat în anul 2004 un excedent de 2 972 milioane euro, mai mare cu 46,5 la sută față de anul precedent. Transferurile private nete au crescut cu 55,6 la sută comparativ cu cele din anul 2003, majorându-și ponderea în transferurile totale cu 5,6 puncte procentuale – în principal din intensificarea fluxurilor bănești către rezidenți.

Tabelul nr. 31. Balanța transferurilor curente

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Încasări	2 328	3 366	144,6	100,0	100,0
Administrație publică	235	171	72,8	10,1	5,1
Transferuri private	2 093	3 195	152,7	89,9	94,9
Plăți	300	394	131,3	100,0	100,0
Administrație publică	36	45	125,0	12,0	11,4
Transferuri private	264	349	132,2	88,0	88,6
Net	2 028	2 972	146,5	100,0	100,0
Administrație publică	199	126	63,3	9,8	4,2
Transferuri private	1 829	2 846	155,6	90,2	95,8

⁷ cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2004

Asistența tehnică PHARE în anul 2004 a totalizat 557 milioane euro⁸, aproximativ dublu față de anul precedent, din care 126 milioane euro au reprezentat asistență tehnică nerambursabilă – sub formă de consultanță și de cursuri de instruire (transferuri curente) – și 431 milioane euro achiziții de echipamente (transferuri de capital).

2. Contul de capital și financiar

În anul 2004, soldul contului de capital și financiar a fost de 4 215 milioane euro, mai mare cu 21,4 la sută față de anul precedent, în condițiile următoarelor evoluții ale componentelor acestuia:

- intensificarea transferurilor de capital nete, pe fondul creșterii sumelor pentru achiziția de echipamente primite în cadrul programului PHARE de asistență tehnică nerambursabilă;
- creșterea semnificativă a investițiilor directe prin cumpărarea a 25 la sută din acțiunile Băncii Comerciale Române (180,7 milioane euro) de către BERD și CFI și a 51 la sută din acțiunile SNP Petrom de către Grupul petrolier austriac OMV (1 499 milioane euro);
- diminuarea investițiilor de portofoliu, prin răscumpărarea obligațiunilor emise de Termoelectrica ajunse la scadență (150 milioane euro) și în absența unor noi emisiuni;
- creșterea valorii împrumuturilor și creditelor pe termen mediu și lung, determinată îndeosebi de majorarea volumului de credite contractate de sectoarele bancar, nebancar și administrația publică;
- creșterea activelor de rezervă administrate de BNR din: cumpărări de valută de pe piața interbancară, credite primite de la BIRD (în cadrul programelor PSAL și SAPARD), influxuri din privatizări (SNP Petrom și BCR) și alte intrări nete.

---

⁸ Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Tabelul nr. 32. Contul de capital și financiar

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Credit	9 462	15 885	167,9	100,0	100,0
transferuri de capital	197	532	270,1	2,1	3,3
investiții directe	2 782	6 595	237,1	29,4	41,5
investiții de portofoliu	899	431	47,9	9,5	2,7
alte investiții de capital	5 193	8 205	158,0	54,9	51,7
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	54	122	225,9	0,5	0,8
active de rezervă BNR	337	-	x	3,6	x
Debit	5 991	11 670	194,8	100,0	100,0
transferuri de capital	9	20	222,2	0,2	0,2
investiții directe	872	1 468	168,3	14,6	12,6
investiții de portofoliu	370	847	228,9	6,2	7,3
alte investiții de capital	3 329	4 375	131,4	55,5	37,4
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	54	121	224,1	0,8	1,0
active de rezervă BNR	1 357	4 839	356,6	22,7	41,5
Net	3 471	4 215	121,4		
transferuri de capital	188	512	272,3		
investiții directe	1 910	5 127	268,4		
investiții de portofoliu	529	-416	x		
alte investiții de capital	1 864	3 830	205,5		
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	0	1	x		
active de rezervă BNR	-1 020	-4 839	474,4		

Activele contului financiar reflectă modificările apărute în: investițiile rezidenților în străinătate, achiziționarea de titluri de valoare externe, plasamente în depozite la băncile din străinătate, împrumuturi și rezerve oficiale. În anul 2004, activele externe au crescut mai mult decât în anul precedent (5 486 milioane euro, comparativ cu 955 milioane euro), în condițiile accelerării creșterii rezervei valutare administrate de banca centrală și ale creșterii depozitelor rezidenților bancari și nebancari în străinătate.

Tabelul nr. 33. Active și pasive externe

	- milioane EUR -					
	2003			2004		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Active externe	1 078	2 033	-955	594	6 080	-5 486
investiții directe	7	43	-36	9	65	-56
investiții de portofoliu	21	7	14	2	433	-431
alte investiții de capital	703	625	78	570	741	-171
conturi de cliring	10	1	9	13	2	11
active de rezervă BNR	337	1 357	-1 020	-	4 839	-4 839
Pasive externe	8 187	3 949	4 238	14 759	5 570	9 189
investiții directe	2 775	829	1 946	6 586	1 403	5 183
investiții de portofoliu	878	363	515	429	414	15
alte investiții de capital	4 490	2 704	1 786	7 635	3 634	4 001
conturi în tranzit	44	53	-9	109	119	-10

Pasivele contului financiar reflectă investițiile nerezidenților în România, depozitele nerezidenților, precum și creditele și împrumuturile atrase. În anul 2004, pasivele externe au crescut cu 9 189 milioane euro, comparativ cu 4 238 milioane euro în anul precedent, pe seama majorării investițiilor directe și a creșterii depozitelor nerezidenților în România.

2.1. Investiții directe

În anul 2004, investițiile directe nete⁹ au însumat 5 127 milioane euro, mai mari de 2,7 ori față de anul precedent, pe fondul majorării participațiilor la capital și a profitului reinvestit în sectoarele bancar și nebancar. **Investițiile directe nete ale nerezidenților în România** au atins valoarea de 5 183 milioane euro¹⁰, mai mari de 2,7 ori față de anul 2003, din care 70,5 la sută au reprezentat participații la capital și credite primite de la investitorul străin direct, iar diferența fiind constituită din profitul reinvestit și contribuțiile în natură la capitalul social. La creșterea semnificativă a investițiilor directe în anul 2004 a contribuit cumpărarea a 25 la sută din acțiunile Băncii Comerciale Române (180,7 milioane euro) de către BERD și CFI și a 51 la sută din acțiunile SNP Petrom de către Grupul petrolier austriac OMV (1 499 milioane euro). Aproximativ 14 la sută din influxurile de investiții directe reprezintă credite „mamă-fică”, volumul acestora majorându-se cu 2,3 la sută față de anul precedent¹¹.

Tabelul nr. 34. Investiții directe

	- milioane EUR -		Indici (%) 2004/2003	Structură (%)	
	2003	2004		2003	2004
Credit	2 782	6 595	237,1	100,0	100,0
- ale nerezidenților în România	2 775	6 586	237,3	99,7	99,9
- ale rezidenților în străinătate	7	9	128,6	0,3	0,1
Debit	872	1 468	168,3	100,0	100,0
- ale nerezidenților în România	829	1 403	169,2	95,1	95,6
- ale rezidenților în străinătate	43	65	151,2	4,9	4,4
Net	1 910	5 127	268,4		
- ale nerezidenților în România	1 946	5 183	266,3		
- ale rezidenților în străinătate	-36	-56	155,6		

Soldul investițiilor directe în România a atins, la sfârșitul anului 2004, valoarea de 15 miliarde euro, fiind cel mai mare nivel înregistrat în țările din Sud-Estul Europei.

2.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2004 ieșiri nete de 416 milioane euro (ca efect al cumpărărilor de titluri financiare externe efectuate de sectorul bancar), comparativ cu 529 milioane euro intrări nete în anul 2003 (din emisiunea de obligațiuni efectuată în luna iulie 2003 de

⁹ se referă la investițiile nerezidenților în România și la investițiile rezidenților în străinătate

¹⁰ cercetarea statistică privind investițiile directe în România în anul 2004

¹¹ peste 75 la sută din aceste credite au provenit de la investitori din Olanda, Franța, Marea Britanie, Italia, Germania, Austria.

Ministerul Finanțelor Publice, sub coordonarea Credit Deutsche Bank AG, în valoare de 700 milioane euro). **Investițiile de portofoliu nete ale nerezidenților în România** s-au cifrat la 15 milioane euro, comparativ cu 515 milioane euro în anul 2003, datorită răscumpărării obligațiunilor emise de Termoelectrica, ajunse la scadență (150 milioane euro) și în absența unor noi emisiuni.

Tabelul nr. 35. Investiții de portofoliu

	2003			2004		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Active	21	7	14	2	433	-431
Sectorul bancar	8	6	2	0	422	-422
Sectorul nebancar	13	1	12	2	11	-9
Pasive	878	363	515	429	414	15
Autoritatea monetară	0	0	0	0	0	0
Sectorul bancar	0	5	-5	33	0	33
Administrația publică	701	150	551	18	0	18
din care:						
Ministerul Finanțelor Publice	700	150	550	0	0	0
Alte sectoare	177	208	-31	378	414	-36
din care:						
- valori mobiliare de natura obligațiunilor	6	97	-91	119	243	-124
- valori mobiliare de natura acțiunilor ^{*)}	171	111	60	259	171	88

^{*)} Sursa: Comisia Națională a Valorilor Mobiliare

2.3. Finanțarea deficitului de cont curent

Deși deficitul de cont curent în anul 2004 a atins 5,1 miliarde euro, finanțarea acestuia nu a ridicat probleme, în condițiile unui nivel acoperitor al investițiilor străine directe. De asemenea, alte surse cu potențial de finanțare (transferurile de capital, creditele) au avut o evoluție pozitivă.

Tabelul nr. 36. Finanțarea deficitului de cont curent

	- milioane EUR -	
	2003	2004
Surse de finanțare	3 060	5 099
a. transferuri de capital, net	188	512
b. investiții directe, net	1 910	5 127
c. investiții de portofoliu, net	529	-416
d. alte investiții de capital:	1 453	4 715
- credite primite pe termen mediu și lung, net	1 034	2 439
intrări	3 211	5 148
rambursări	2 177	2 709
- credite acordate pe termen mediu și lung, net	-52	-28
- credite pe termen scurt, net	343	1 026
- alte investiții ¹⁾	128	1 278
e. active de rezervă BNR ("-" indică creștere)	-1 020	-4 839

¹⁾ Sunt incluse pozițiile nete pentru numerar și cecuri, depozite, documente în tranzit, conturi de cliring și barter, erori și omisiuni.

Transferurile nete de capital s-au majorat de 2,7 ori, ajungând la 512 milioane euro, datorită intensificării asistenței tehnice nerambursabile; în anul 2004 achizițiile de echipamente din fonduri PHARE au totalizat 431 milioane euro¹², comparativ cu 102 milioane euro în anul precedent.

Influxurile nete din credite primite pe termen mediu și lung s-au cifrat la 2 439 milioane euro, de 2,4 ori mai mult decât în anul 2003, evoluție determinată de creșterea volumului de credite primite de sectoarele bancar, nebancar și administrația publică. În anul 2004 intrările din împrumuturi și credite pe termen mediu și lung au atins nivelul de 5 148 milioane euro, iar rambursările 2 709 milioane euro, ambele în creștere comparativ cu anul precedent (cu 60,3 la sută, respectiv cu 24,4 la sută). Intrările nete din **împrumuturi și credite pe termen scurt** s-au triplat față de anul 2003, ajungând la 1 026 milioane euro.

---

¹² Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

B. Poziția investițională internațională a României

1. Caracterizare generală

Soldul debitor al poziției investiționale internaționale a continuat să crească, ajungând la sfârșitul anului 2004 la nivelul de 17,2 miliarde euro, mai mult cu 4,0 miliarde euro față de cel înregistrat la 31 decembrie 2003. Această evoluție a rezultat din: tranzacții externe nete (-3 703 milioane euro), influențe din variația cursurilor de schimb (-162,3 milioane euro) și din scăderea prețului aurului pe piața internațională a metalelor prețioase (-143,5 milioane euro).

Consolidarea mediului economic intern a contribuit la ameliorarea percepției creditorilor și investitorilor străini, conducând la majorarea intrărilor de capital sub forma creditelor externe și a investițiilor străine în România. Astfel, la sfârșitul anului 2004 soldul datoriei externe totaliza 21,7 miliarde euro, iar cel al participațiilor străine la capitalul social al firmelor românești însuma 12 miliarde euro, comparativ cu 7,1 miliarde euro în anul precedent.

Majorarea de la an la an a soldului datoriei externe a condus la creșterea plăților efectuate în contul serviciului datoriei externe, care a totalizat 5 miliarde euro în anul 2004, cu 1,2 miliarde euro mai mult față de anul precedent. Pe fondul creșterii exporturilor de bunuri și servicii și a produsului intern brut principalii indicatori de îndatorare au continuat să se mențină în limitele considerate normale de către analiștii economici. La finele anului 2004 ponderea datoriei externe brute în PIB a fost de 36,8 la sută, cu 1,6 puncte procentuale mai mare față de decembrie 2003, iar soldul datoriei externe brute raportat la exporturile de bunuri și servicii a reprezentat 99,4 la sută. Rata serviciului datoriei externe a crescut de la 20,8 la sută la 31 decembrie 2003 la 22,8 la sută la finele anului 2004, iar ponderea serviciului datoriei externe în PIB s-a majorat în același interval de la 7,5 la sută la 8,4 la sută. Ponderea dobânzilor în total exporturi a scăzut de la 4,2 la sută la 31 decembrie 2003 la 3,9 la sută la finele anului 2004, ca urmare a obținerii unor condiții de creditare mai avantajoase în ultimii ani. Datoria externă pe termen scurt a continuat trendul din anii anteriori, soldul acesteia crescând în perioada de referință cu 78,9 la sută și a reprezentat 16,3 la sută din datoria externă brută la sfârșitul anului 2004.

Banca Națională a României a continuat politica de consolidare a rezervei oficiale, valoarea acesteia atingând la 31 decembrie 2004 nivelul de 11,9 miliarde euro. Principalele surse de constituire a rezervei valutare au fost cumpărările de valută efectuate de autoritatea monetară, urmate de intrările provenite din împrumuturi externe, venituri din privatizare și alimentări la rezerva minimă obligatorie.

La sfârșitul anului 2004 activele externe de rezervă însumau 13,1 miliarde euro, mai mult cu 4,9 miliarde euro față de 31 decembrie 2003, în condițiile creșterii rezervei oficiale cu 4,4 miliarde euro și a rezervelor valutare ale băncilor cu 0,5 miliarde euro. Astfel, la sfârșitul anului 2004 rezerva valutară a sistemului bancar (inclusiv BNR) acoperea 5,3 luni de import față de 3,9 luni de import la 31 decembrie 2003, iar rezerva oficială (inclusiv aur) a crescut de la 4,1 luni de import la 5,2 luni de import. Ca urmare a creșterii accelerate a activelor externe de rezervă raportul dintre serviciul datoriei externe și rezerva valutară s-a îmbunătățit semnificativ, ajungând la 41,2 la sută la 31 decembrie 2004, mai redus cu 12,2 puncte procentuale față de finele anului 2003.

Tabelul nr. 37. Evoluția activelor externe de rezervă

	- milioane EUR -				
	31.12.2003	31.03.2004	30.06.2004	30.09.2004	31.12.2004
1. Banca Națională a României	7 491,6	7 893,1	8 843,4	10 789,8	11 932,7
aur	1 118,0	1 168,0	1 096,9	1 130,0	1 084,5
DST	0,2	0,3	0,5	0,3	0,0
valute convertibile	6 373,4	6 724,8	7 746,0	9 659,5	10 848,2
2. Bănci	755,6	937,3	772,2	677,3	1 211,5
valute convertibile	755,6	937,3	772,2	677,3	1 211,5
3. Active externe de rezervă	8 247,2	8 830,4	9 615,6	11 467,1	13 144,2
din care:					
3.1. valute convertibile + DST	7 129,2	7 662,4	8 518,7	10 337,1	12 059,7
4. Pasive externe	919,8	989,9	1 309,2	1 417,4	1 559,5
Rezerva internațională netă (Rd.3-rd.4)	7 327,4	7 840,5	8 306,4	10 049,7	11 584,7
din care:					
Rezerva valutară netă (Rd.3.1-rd.4)	6 209,4	6 672,5	7 209,5	8 919,7	10 500,2

Creșterea economică, finanțarea externă a deficitului bugetar, majorarea cererii de lichidități din partea sectorului bancar românesc în anul 2004 au continuat să fie principalele premise care au condus la majorarea soldului datoriei externe a României, care a atins nivelul de 21,7 miliarde euro la sfârșitul anului. Din aceasta, 83,7 la sută reprezentau datorie externă pe termen mediu și lung și 16,3 la sută datorie externă pe termen scurt.

Serviciul datoriei externe în anul 2004 a însumat 4 972,2 milioane euro, din care 4 116,8 milioane euro au reprezentat rate de capital și 855,4 milioane euro dobânzi și comisioane. Structura pe scadențe a serviciului datoriei externe relevă preponderența serviciului datoriei externe pe termen mediu și lung (81 la sută).

Datoria externă pe termen mediu și lung a totalizat 18 173,4 milioane euro la finele anului 2004, cu 14,6 la sută mai mult față de 31 decembrie 2003, urmare a unor intrări nete din angajamente externe în valoare 3 195,7 milioane euro. Nivelul datoriei externe a fost limitat de influențele variației cursului de schimb EUR/USD (-543,5 milioane euro) și ale unor conversii de datorie în investiții directe (-337,8 milioane euro).

Structura pe creditor a datoriei externe pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2004 relevă faptul că sursele private dețineau 68,7 la sută, în creștere cu 5,1 puncte procentuale față de anul precedent, urmate de organismele internaționale 28,4 la sută (în scădere cu 4,1 puncte procentuale) și de sursele bilaterale 2,9 la sută (în scădere cu 1 punct procentual).

Tabelul nr. 38. Datoria externă pe termen mediu și lung (pe creditori)

	- milioane EUR -			
	31.12.2003	%	31.12.2004	%
TOTAL	15 859,1	100,0	18 173,4	100,0
Organisme internaționale	5 158,9	32,5	5 165,4	28,4
FMI	474,5	3,0	324,8	1,8
BIRD	1 828,7	11,5	1 819,4	10,0
BEI	1 410,7	8,9	1 529,9	8,4
BERD	798,3	5,0	873,5	4,8
Relații bilaterale	617,5	3,9	534,2	2,9
Canada	91,5	0,6	61,7	0,3
Germania	148,5	0,9	132,2	0,7
Italia	77,1	0,5	43,7	0,2
Austria	85,7	0,5	84,5	0,5
Investiții de portofoliu	3 002,3	18,9	2 844,5	15,7
CS First Boston Elveția	600,0	3,8	600,0	3,3
Deutsche Bank	1 400,0	8,8	1 400,0	7,7
Ing Bank Barings	300,0	1,9	300,0	1,7
Bănci private	2 998,3	18,9	5 298,2	29,2
Germania	438,2	2,8	682,3	3,8
Franța	401,6	2,5	725,5	4,0
SUA	231,4	1,5	171,7	0,9
Marea Britanie	394,5	2,5	528,5	2,9
Olanda	426,8	2,7	874,5	4,8
Credite furnizor	348,3	2,2	285,3	1,6
Grecia	131,8	0,8	116,0	0,6
Alți creditori	3 733,8	23,5	4 045,8	22,3

Structura pe valute a datoriei externe pe termen mediu și lung reflectă preponderența monedei europene (60,9 la sută, în creștere cu 6 puncte procentuale față de 31 decembrie 2003), urmată de dolarul SUA (31,9 la sută, în scădere cu 6,1 puncte procentuale) și de alte valute (7,2 la sută). Totodată, se observă tendința de armonizare a structurii valutare a activelor externe cu cea a datoriei externe pe termen mediu și lung.

Tabelul nr. 39. Structura pe valute a rezervelor valutare și a datoriei externe pe termen mediu și lung

	- milioane EUR -							
	Rezerve valutare				Datorie externă pe termen mediu și lung			
	31.12.2003	%	31.12.2004	%	31.12.2003	%	31.12.2004	%
TOTAL	7 129,2	100,0	12 059,7	100,0	15 859,1	100,0	18 173,4	100,0
EUR	4 205,4	59,0	7 305,6	60,6	8 700,3	54,9	11 061,9	60,9
USD	2 540,9	35,6	3 983,2	33,0	6 024,9	38,0	5 801,2	31,9
Alte valute	382,9	5,4	770,9	6,4	1 133,9	7,1	1 310,3	7,2

Structura pe debitori a datoriei externe pe termen mediu și lung la sfârșitul anului 2004 relevă pentru prima dată devansarea ponderii datoriei publice de către datoria privată. Astfel, datoria privată deține ponderea principală (44,7 la sută), urmată de datoria publică (35,1 la sută) și de

datoria public garantată (20,2 la sută). Comparativ cu anul 2003 s-a înregistrat o creștere a ponderii datoriei private (cu 5,7 puncte procentuale), concomitent cu reducerea datoriei publice.

Tabelul nr. 40. Datoria externă pe termen mediu și lung (pe debitori)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%		%
TOTAL	15 859,1	100,0	18 173,4	100,0
Datorie publică	6 470,0	40,8	6 369,2	35,0
Datorie public garantată	3 204,7	20,2	3 677,5	20,2
Datorie privată	6 184,4	39,0	8 126,7	44,7

Datoria externă privată a atins la sfârșitul anului 2004 nivelul de 8 126,7 milioane euro, în creștere cu 31,4 la sută față de anul precedent, ca urmare a unor intrări nete de capital în valoare de 2 509,3 milioane euro. Creșterea soldului datoriei externe private a fost limitată de influențele favorabile rezultate din aprecierea euro față de dolarul american (-229,3 milioane euro) și din conversia unor datorii mai vechi în aport la capitalul firmelor românești (-337,8 milioane euro).

Structura pe principalele activități economice a datoriei externe private la 31 decembrie 2004 relevă că principalele ramuri economice care au beneficiat de finanțare externă au fost: activitățile financiare, bancare și de asigurări (12,5 la sută), industria prelucrătoare (11,8 la sută), transportul și depozitarea (10,9 la sută), industria energiei electrice și termice, gaze și apă (9,1 la sută), administrația publică (7,7 la sută). În cadrul sectorului industriei prelucrătoare cea mai mare parte a împrumuturilor externe s-a regăsit în: industria alimentară, a băuturilor și tutunului (16,5 la sută), mobilier (14,7 la sută), industria chimică, a fibrelor sintetice și artificiale (11,1 la sută), industria textilă și a produselor textile (9,1 la sută) și industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (7,7 la sută).

Tabelul nr. 41. Datoria externă pe termen mediu și lung (pe scadențe)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%		%
TOTAL	15 859,0	100,0	18 173,4	100,0
1-5 ani	4 568,3	28,8	5 741,9	31,6
Datorie publică	311,0	2,0	306,9	1,7
Datorie public garantată	958,6	6,0	1 163,0	6,4
Datorie privată	3 298,7	20,8	4 272,0	23,5
peste 5 ani	11 290,7	71,2	12 431,5	68,4
Datorie publică	6 158,9	38,8	6 062,3	33,4
Datorie public garantată	2 246,1	14,2	2 514,5	13,8
Datorie privată	2 885,7	18,2	3 854,7	21,2

Din structura pe scadențe a datoriei externe pe termen mediu și lung la sfârșitul anului 2004 rezultă că datoria externă pe termen lung deține ponderea majoritară (68,4 la sută), provenită în principal din creditele aferente datoriei publice și private, în timp ce datoria pe termen mediu reprezenta 31,6 la sută.

Tabelul nr. 42. Datoria externă pe termen mediu și lung (pe tipuri de dobândă)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%	-milioane EUR-	%
TOTAL	15 859,1	100,0	18 173,4	100,0
Dobânzi variabile	8 188,6	51,6	10 229,4	56,3
DOBANDA STANDARD BIRD	722,1	4,6	591,3	3,3
DOBANDA STANDARD FMI	474,5	3,0	324,8	1,8
LIBOR USD 1 lună	129,6	0,8	125,2	0,7
LIBOR USD 3 luni	686,9	4,3	1 165,0	6,4
LIBOR USD 6 luni	2 947,2	18,6	2 784,6	15,3
LIBOR USD 12 luni	256,9	1,6	261,6	1,4
LIBOR EUR 3 luni	348,1	2,2	553,1	3,0
EURIBOR 3 luni	460,3	2,9	1 000,9	5,5
EURIBOR 6 luni	1 435,0	9,0	2 403,7	13,2
Dobânzi fixe	7 670,5	48,4	7 944,0	43,7
0,0-4,99%	2 298,3	14,5	2 655,3	14,6
5,0-9,99%	3 382,1	21,3	3 528,9	19,4
peste 10,0%	1 990,1	12,5	1 759,8	9,7

Structura pe dobânzi a datoriei externe pe termen mediu și lung reflectă faptul că împrumuturile cu dobândă variabilă au reprezentat 56,3 la sută, iar cele cu dobândă fixă 43,7 la sută. Se remarcă tendința de scădere a ponderii celor cu dobândă fixă cu peste 5 la sută, ca urmare a îmbunătățirii *rating*-ului de țară.

2. Structura poziției investiționale internaționale

La finele anului 2004 autoritatea monetară a continuat să fie singurul sector instituțional care a înregistrat o poziție net creditoare (11 545,9 milioane euro, mai mare cu 64,3 la sută față de decembrie 2003), ca urmare a creșterii accelerate a rezervei valutare oficiale și a reducerii datoriei externe. Sectorul bancar și-a accentuat poziția de debitor net (-3 917,1 milioane euro, mai mult cu 132,2 la sută față de finele anului 2003), ca efect al dublării datoriei externe aferente instituțiilor de credit. Administrația publică și sectorul nebancau au continuat să înregistreze poziții net debitoare (-5 176,8 milioane euro, respectiv -19 622,1 milioane euro), ca urmare a creșterii datoriei externe pe termen mediu și lung și a volumului de investiții străine directe.

2.1. Investiții directe

Soldul investițiilor directe la sfârșitul anului 2004 a fost de 14 823,7 milioane euro¹³, mai mare cu 56,1 la sută față de decembrie 2003, ca urmare a creșterii semnificative a volumului de investiții ale nerezidenților în România.

¹³ Soldul investițiilor directe se calculează ca diferență între active (216,2 milioane euro) și pasive (15 039,9 milioane euro).

2.1.1. Active externe

La 31 decembrie 2004 soldul investițiilor directe ale rezidenților în străinătate (participații de capital) au însumat 216,2 milioane euro, cu 31 la sută mai mult față de finele anului 2003. Structura pe principalele sectoare instituționale relevă faptul că ponderea participațiilor de capital ale sectorului bancar în total investiții directe a scăzut cu 10,5 puncte procentuale în perioada analizată, în favoarea participațiilor de capital aferente firmelor românești în străinătate.

2.1.2. Pasive externe

La finele anului 2004, soldul investițiilor directe ale nerezidenților în România a fost de 15 039,9 milioane euro¹⁴, mai mare cu 55,7 la sută față de decembrie 2003, ca urmare a unor intrări nete de capital în sumă de 5 183 milioane euro. România, alături de Bulgaria, a fost una din țările est-europene care a continuat să înregistreze o creștere semnificativă a volumului de investiții străine în perioada de referință. Astfel, România a devansat țări ca Ungaria, Cehia și Slovacia, fapt care a situat-o pe locul al doilea, după Polonia, din punct de vedere al soldului investițiilor străine în Europa Centrală și de Sud-Est.

Principalele activități economice spre care s-au orientat investițiile străine directe¹⁴ au fost: industria prelucrătoare¹⁵ (45,7 la sută din totalul investițiilor străine directe), comerț (14,5 la sută), intermediari financiare și asigurări (11,4 la sută), poștă și telecomunicații (10,6 la sută), industria extractivă (8,1 la sută), servicii (5,6 la sută), construcții (1,1 la sută), transporturi (1,1 la sută), hoteluri și restaurante (0,2 la sută) și alte activități (1,7 la sută).

Principalele țări investitoare¹⁴ la sfârșitul anului 2004 au fost: Olanda (16,3 la sută din totalul investițiilor străine directe), Austria (15,7 la sută), Franța (10,3 la sută), Antilele Olandeze (8,8 la sută), Germania (8,6 la sută), Grecia (8,2 la sută), Italia (4,8 la sută), SUA (4,3 la sută), Cipru (4 la sută), Elveția (3 la sută).

În luna decembrie 2004 a avut loc privatizarea companiei naționale Petrom, preluată de grupul OMV din Austria, iar în luna iunie, BERD împreună cu CFI au cumpărat 25 la sută din acțiunile Băncii Comerciale Române. Principalul beneficiar al investițiilor directe a fost sectorul nebancar, care înregistra la 31 decembrie 2004 investiții străine în valoare de 13,4 miliarde euro (în creștere cu 52,4 la sută față de anul precedent), din care 78,2 la sută au constituit participații la capital, iar diferența credite „mamă-fiică”.

În sectorul bancar, investițiile străine directe au crescut atât în volum absolut, cât și ca pondere în total (769,4 milioane euro, respectiv cu 1,9 puncte procentuale).

---

¹⁴ cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2004

¹⁵ din care: metalurgie (13,2 la sută); alimente, băuturi și tutun (7,4 la sută); mijloace de transport (5,7 la sută); ciment, sticlă, ceramică (4 la sută); produse din lemn – inclusiv mobilier (3,4 la sută); textile, confecții și pielărie (3,3 la sută); tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații (2,9 la sută); prelucrarea țiteiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice (2,6 la sută); mașini și echipamente (1,8 la sută); alte activități (1,4 la sută).

2.2. Investiții de portofoliu

Soldul debitor al investițiilor de portofoliu la sfârșitul anului 2004 a fost de 3 097,7 milioane euro, mai mic cu 12,9 la sută față de 31 decembrie 2003, datorită achiziționării de titluri de valoare externe de către sectorul bancar și a răscumpărărilor efectuate de companiile românești în perioada de referință.

2.2.1. Active externe

Structura investițiilor de portofoliu pe plasamente relevă faptul că valoarea titlurilor sub forma obligațiunilor achiziționate de sectorul bancar a crescut semnificativ în perioada de referință, depășind 400 milioane euro. Pe fondul intrărilor de capital, primite din partea băncilor-mamă, unele bănci rezidente au optat pentru cumpărări de titluri de valoare externe.

Soldul investițiilor de portofoliu sub forma acțiunilor a crescut cu peste 13,8 milioane euro față de 31 decembrie 2003, ca urmare a majorării volumului de investiții efectuate de rezidenții altor sectoare.

Tabelul nr.43. Structura investițiilor de portofoliu (active externe)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%		%
	-milioane EUR-			
TOTAL	10,8	100,0	443,9	100,1
<i>Acțiuni</i>	7,9	73,2	21,6	4,9
-sector bancar	2,5	23,2	6,8	1,5
-alte sectoare	5,4	50,0	14,8	3,4
<i>Obligațiuni și instrumente ale pieței monetare</i>	2,9	26,8	422,3	95,1
-sector bancar	0,3	2,8	418,6	94,3
-alte sectoare	2,6	24,0	3,7	0,8

2.2.2. Pasive externe

Pasivele externe aferente investițiilor de portofoliu au scăzut cu 27,8 milioane euro față de 31 decembrie 2003, ca urmare a răscumpărărilor de obligațiuni efectuate de către companiile rezidente și a restrângerii emisiunilor de titluri pe piețele private de capital. Intrările de capital au totalizat 429 milioane euro și au provenit în mare parte din cumpărările de acțiuni de către nerezidenți pe piața de capital, în timp ce ieșirile au reprezentat răscumpărările de obligațiuni și bilete la ordin în valoare de 414 milioane euro.

Tabelul nr.44. Structura investițiilor de portofoliu (pasive externe)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%		%
	-milioane EUR-			
TOTAL	3 569,4	100,0	3 541,6	100,0
<i>Acțiuni</i>	555,0	15,5	643,0	18,2
-alte sectoare	555,0	15,5	643,0	18,2
<i>Obligațiuni și instrumente ale pieței monetare</i>	3 014,4	84,5	2 898,6	81,8
-sector guvernamental	2 448,9	68,6	2 438,9	68,9
-sector bancar	3,3	0,1	94,1	2,7
-sector nebancar	562,2	15,8	365,6	10,3

Structura pe plasamente a investițiilor de portofoliu relevă faptul că ponderea titlurilor sub formă de acțiuni cumpărate de nerezidenți a fost de 18,2 la sută în total la finele anului 2004 (cu 2,6 puncte procentuale mai mult față de 31 decembrie 2003), ponderea principală fiind în continuare deținută de obligațiuni (81,8 la sută). Cea mai mare parte din volumul obligațiunilor se regăsește în sectorul guvernamental (84,1 la sută), urmat de sectoarele nebancaer (12,6 la sută) și bancaer (3,3 la sută).

2.3 Alte investiții

Soldul debitor al poziției „alte investiții” a însumat 11 181,4 milioane euro la finele anului 2004, cu 3 583,8 milioane euro mai mult față de 31 decembrie 2003, ca urmare a majorării împrumuturilor primite de la nerezidenți și a depozitelor nerezidenților la instituțiile de credit românești.

2.3.1. Active externe

Activele externe ale poziției „alte investiții” includ împrumuturile financiare și comerciale acordate de rezidenți persoanelor fizice și juridice străine, documentele de export, participațiile României la capitalul social al organismelor internaționale, conturile active de cliring, depozitele rezidenților deschise în străinătate. Din analiza structurii pe principalele instrumente ale activelor externe la finele anului 2004 rezultă faptul că împrumuturile dețineau 65,1 la sută din total, urmate de depozitele rezidenților în străinătate (28,6 la sută) și de alte active (6,3 la sută).

Tabelul nr.45. Structura poziției „alte investiții” (active externe)

	31.12.2003		31.12.2004	
		%		%
	-milioane EUR-			
TOTAL	4 674,7	100,0	4 593,5	100,0
<i>Autoritatea monetară</i>	<i>11,8</i>	<i>0,3</i>	<i>11,4</i>	<i>0,2</i>
-alte active	11,8	0,3	11,4	0,2
<i>Sectorul guvernamental</i>	<i>3 147,4</i>	<i>67,3</i>	<i>2 936,6</i>	<i>63,9</i>
-credite comerciale	2 842,5	60,8	2 656,1	57,8
-împrumuturi/depozite	4,2	0,1	4,2	0,1
-alte active	300,7	6,4	276,3	6,0
<i>Sectorul bancaer</i>	<i>775,5</i>	<i>16,6</i>	<i>791,5</i>	<i>17,2</i>
-împrumuturi/depozite	775,5	16,6	791,5	17,2
<i>Sectorul nebancaer</i>	<i>740,0</i>	<i>15,8</i>	<i>854,0</i>	<i>18,6</i>
-credite comerciale	287,9	6,2	333,7	7,3
-împrumuturi/depozite	452,1	9,7	520,3	11,3

Din structura poziției „alte investiții” pe sectoare instituționale reiese că sectorul guvernamental a continuat să fie principalul deținător de creanțe externe (63,9 la sută), urmat de sectorul bancaer (17,2 la sută) și sectorul nebancaer (18,6 la sută).

Peste 90 la sută din creanțele externe pe termen mediu și lung ale sectorului guvernamental provin din exporturi efectuate înainte de 1990 în țările în curs de dezvoltare din Orientul Mijlociu, Africa, America Latină și în fostele țări membre CAER.

Tabelul nr. 46. Creanțe guvernamentale pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2004

Țara	-echivalent mii EUR-	
	Total creanțe	Creanțe cu scadență depășită
TOTAL	1 516 088	1 516 088
din care:		
Irak	1 262 710	1 262 710
Mozambic	110 245	110 245
Sudan	90 199	90 199
Libia	40 453	40 453

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Din totalul creanțelor guvernamentale, 42,1 la sută sunt exprimate în ruble transferabile și provin din operațiunile de export și din acțiunile de cooperare efectuate de România în cadrul fostului CAER. Procesul de recuperare este în continuare lent și dificil, creanțele fiind în totalitate cu scadență depășită. În anul 2004, Republica Populară Democrată Coreea a fost singura țară care și-a lichidat obligațiile pe termen lung în ruble transferabile față de România.

**Tabelul nr. 47. Creanțe guvernamentale pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2004
(pe relația ruble transferabile)**

Țara	- mii ruble transferabile -	
	Total creanțe	Creanțe cu scadență depășită
TOTAL	1 770 767	1 770 767
din care:		
Cuba	1 052 552	1 052 552
Rusia	590 670	590 670
Ucraina	127 545	127 545

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Poziția „alte active ale sectorului guvernamental” cuprinde conturile de cliring pe relația devalize convertibile și ruble transferabile și participațiile României la capitalul social al organismelor internaționale. În anul 2004, evoluția acestei poziții a fost influențată de achitarea celei de-a șaptea rate de participare la capitalul social al BERD (1,4 milioane euro). Soldul conturilor de cliring a fost de 158,7 milioane euro la 31 decembrie 2004, cu 23,1 milioane euro mai mic decât la sfârșitul anului 2003, ca efect al aprecierii monedei euro față de principalele valute convertibile. Siria și Cuba continuă să fie principalii debitori ai României. Depozitele deținute în străinătate de misiunile diplomatice au însumat 4,2 milioane euro la finele anului 2004.

În sectorul bancar soldul poziției „alte investiții” s-a majorat cu 16 milioane euro, pe fondul creșterii depozitelor și a disponibilităților deținute în străinătate. Intrările nete de capital primite de sectorul bancar din străinătate au fost orientate cu precădere pentru creditarea sectorului privat intern și numai în mică măsură pentru creșterea activelor externe de rezervă. Astfel, în anul 2004 creditul intern neguvernamental în valută a crescut cu 56,7 la sută.

Tabelul nr. 48. Alte investiții ale sectorului bancar (active externe)

	-milioane EUR-	
	31.12.2003	31.12.2004
TOTAL	775,5	791,5
numerar și cecuri	134,6	151,5
depozite, disponibilități deținute în străinătate	580,9	592,1
alte active	60,0	47,9
-ordine de plată, creanțe, operațiuni bănci	11,5	26,5
-credite acordate în valută nerezidenților	20,0	0,0
-alte	28,5	21,4

Structura pe plasamente a sectorului bancar reflectă ponderea majoritară la poziția „alte investiții” deținută în continuare de depozitele și disponibilitățile la alte bănci în străinătate (74,8 la sută), urmate de numerar și cecuri (19,1 la sută) și de alte active (6,1 la sută).

Structura pe valute a lichidităților sectorului bancar evidențiază continuarea evoluției ascendente a activelor denominate în euro (80,3 la sută) în defavoarea celor exprimate în dolari SUA (12,2 la sută), datorită preponderenței schimburilor comerciale cu Uniunea Europeană.

În sectorul nebancar, ponderea poziției „alte investiții” în total a crescut cu 2,8 puncte procentuale față de finele anului 2003, ca urmare a majorării soldului documentelor de export pe termen scurt.

Structura pe plasamente a poziției „alte investiții” aferente sectorului nebancar la 31 decembrie 2004 relevă faptul că soldul depozitelor deschise în străinătate continuă să dețină ponderea principală în total (60,9 la sută), urmate de documentele de export pe termen scurt (28,6 la sută) și de creanțele comerciale pe termen lung (10,5 la sută).

2.3.2. Pasive externe

Pasivele externe ale poziției „alte investiții” includ împrumuturile financiare și comerciale acordate de nerezidenți persoanelor fizice și juridice din România, documentele de import, conturile pasive de cliring și depozitele nerezidenților. În perioada analizată pasivele externe ale poziției „alte investiții” au crescut cu 3 502,6 milioane euro față de 31 decembrie 2003, ca urmare a unor tranzacții nete în valoare de 3 991 milioane euro – constând în cea mai mare parte în intrări din credite externe, a căror influență a fost limitată de aprecierea euro față de dolarul SUA (-488,5 milioane euro).

Structura pe plasamente a pasivelor externe la 31 decembrie 2004 reflectă preponderența împrumuturilor externe (88,4 la sută din total), urmate de depozitele nerezidenților (11,4 la sută) și de alte pasive (0,2 la sută). Ponderea creditelor externe cu scadență de sub un an la finele anului 2004 în total credite externe a reprezentat 10,5 la sută, pe fondul creșterii datoriei externe pe termen scurt a sectorului nebancar.

Tabelul nr.49. Structura poziției „alte investiții”(pasive externe)

	-milioane EUR-			
	31.12.2003	%	31.12.2004	%
TOTAL	12 272,3	100,0	15 774,8	100,0
<i>Autoritatea monetară</i>	474,5	3,9	398,1	2,5
-împrumuturi/depozite	474,5	3,9	398,1	2,5
<i>Sectorul guvernamental</i>	5 080,5	41,4	5 674,5	36,0
-credite comerciale	62,8	0,5	41,4	0,3
-împrumuturi/depozite	4 987,4	40,6	5 604,8	35,5
-alte pasive	30,3	0,2	28,3	0,2
<i>Sectorul bancar</i>	1 697,0	13,8	3 512,8	22,3
-împrumuturi/depozite	1 697,0	13,8	3 512,8	22,3
<i>Sectorul nebancar</i>	5 020,3	40,9	6 189,4	39,2
-credite comerciale	700,2	5,7	758,7	4,8
-împrumuturi/depozite	4 281,8	34,9	5 430,7	34,4
-alte pasive	38,3	0,3	0,0	0,0

Analiza pe sectoare instituționale la 31 decembrie 2004 relevă faptul că ponderea pasivelor externe ale sectorului bancar în total a crescut cu 8,5 puncte procentuale față de sfârșitul anului precedent, în defavoarea sectorului guvernamental. Majorarea datoriei externe aferente sectorului bancar cu 107 la sută în perioada de referință s-a datorat unor intrări nete de capital în valoare de 1 870 milioane euro, destinate asigurării cererii de lichidități a băncilor rezidente. Datoria sectorului nebancar continuă să dețină ponderea majoritară (39,2 la sută), ca urmare a unor intrări nete de 1 358 milioane euro, reprezentând credite acordate de nerezidenți companiilor românești. Datoria sectorului guvernamental a însumat 5 674,5 milioane euro la 31 decembrie 2004, intrările nete aferente acestui sector, în valoare de 820 milioane euro, fiind destinate finanțării unor proiecte de investiții și acoperirii deficitului bugetar.

Tabelul nr. 50. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului guvernamental, pe principalii creditori

	- milioane EUR -	
	31.12.2003	31.12.2004
TOTAL	5 050,2	5 646,2
Organisme internaționale	3 191,4	3 292,0
din care:		
BERD	97,7	83,9
BIRD	1 655,3	1 659,1
UE	220,0	150,0
BEI	1 042,8	1 125,2
Relații bilaterale	246,9	192,3
din care:		
Japonia	69,5	74,7
SUA	43,9	37,8
Germania	41,3	4,1
Italia	60,6	40,7
Franța	29,9	25,2
Bănci private	1 481,9	1 945,4
Austria	76,5	255,5
Germania	269,2	404,5
Franța	319,9	421,8
Olanda	198,8	197,7
Italia	6,5	11,8
Luxemburg	13,2	22,7
SUA	181,9	127,8
Elveția	82,4	109,6
Israel	85,8	80,6
Marea Britanie	162,8	240,9
Suedia	49,7	44,5
Alții	35,2	28,0
Credite furnizor	62,8	41,4
Alți creditori	67,2	175,1

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

Structura pe creditori a pasivelor externe aferente poziției „alte investiții”, arată că organismele internaționale au continuat să fie principalul creditor al sectorului guvernamental (58,3 la sută, în scădere cu 4,9 puncte procentuale față de 31 decembrie 2003), urmate de băncile private (34,4 la sută, în creștere cu 5,1 puncte procentuale) și de sursele bilaterale (3,4 la sută, în scădere cu 1,5 puncte procentuale). Între principalii furnizori de credite externe, Banca Mondială își menține poziția de lider, cu toate că ponderea creditelor acordate a scăzut de la 32,8 la sută la 31 decembrie 2003 la 29,4 la sută la finele anului 2004. Creditele primite în perioada de referință au însumat 232,5 milioane euro, din care 169,9 milioane euro au reprezentat trageri aferente creditului PSAL, 15,6 milioane euro au fost destinate dezvoltării agriculturii și sectorului rural, 9,1 milioane euro protecției sociale și 6,5 milioane euro reformei sectorului sanitar. Ratele de capital rambursate în contul creditelor de la BIRD au însumat 116,4 milioane euro, din care 52,5 milioane euro pentru creditele destinate ajustării structurale (SAL, ASAL, FESAL), 13,8 milioane euro pentru reabilitarea drumurilor, 10 milioane euro pentru reforma sectorului sanitar și 5 milioane euro pentru reabilitarea căilor ferate.

Ponderea creditelor primite din partea Băncii Europene de Investiții a reprezentat 19,9 la sută din datoria externă a sectorului guvernamental. Tragerile aferente anului 2004 au totalizat 137,8 milioane euro și au fost destinate finanțării diverselor proiecte de investiții pentru: restructurarea sistemului de transport urban și modernizarea metroului București (55 milioane euro); construirea și reabilitarea autostrăzilor și a drumurilor (50 milioane euro); combaterea efectelor inundațiilor (19,8 milioane euro).

Băncile private au acordat sectorului guvernamental până la 31 decembrie 2004 credite în valoare de 1 945,4 milioane euro, mai mult cu 31,3 la sută față de sfârșitul anului precedent. Datoria externă a sectorului guvernamental s-a majorat semnificativ în anul 2004, în special față de băncile din Franța, Germania, Austria și Marea Britanie.

Soldul pasivelor externe ale sectorului bancar s-a dublat față de 31 decembrie 2003, însumând 3 512,8 milioane euro la 31 decembrie 2004, din care 1 782,7 milioane euro au reprezentat credite externe și 1 730,1 milioane euro depozite ale nerezidenților.

Tabelul nr. 51. Alte investiții ale sectorului bancar (pasive externe)

	-milioane EUR-	
	31.12.2003	31.12.2004
TOTAL	1 697,0	3 512,8
<i>Împrumuturi externe</i>	<i>671,4</i>	<i>1 782,7</i>
împrumuturi pe termen scurt	64,7	132,2
împrumuturi pe termen mediu și lung	606,7	1 650,5
<i>Depozite ale nerezidenților</i>	<i>1 025,6</i>	<i>1 730,1</i>
depozite pe termen scurt ale nerezidenților bancari	606,2	991,5
depozite pe termen scurt ale altor nerezidenți	248,8	362,5
depozite pe termen lung ale nerezidenților bancari	170,6	376,1

Structura pe scadențe a pasivelor externe „alte investiții” ale sectorului bancar evidențiază schimbarea raportului dintre pasivele pe termen scurt și cele pe termen lung. La finele anului 2004 ponderea pasivelor pe termen lung în total a crescut cu 11,9 puncte procentuale față de 31 decembrie 2003, ca urmare a dublării soldului împrumuturilor pe termen lung și a depozitelor deschise de nerezidenți. Mai mult de 60 la sută din pasivele externe pe termen scurt au fost concentrate la șase bănci: ING Bank, Alpha Bank, Raiffeisen Bank, HVB Bank, Piraeus Bank și National Bank of Greece, în timp ce BCR, HVB Bank, BRD, Raiffeisen Bank, Volksbank, Alpha Bank și Bancpost dețineau peste 80 la sută din totalul pasivelor externe pe termen lung.

Structura pe creditor a datoriei externe pe termen mediu și lung a sectorului bancar relevă faptul că 77,9 la sută din împrumuturi au provenit de la băncile private străine (cu 20,4 puncte procentuale mai mult față de finele anului 2003), 19,3 la sută de la organismele internaționale și 2,8 la sută din surse bilaterale. În anul 2004 valoarea intrărilor nete primite de sectorul bancar de la organismele internaționale a însumat 111,9 milioane euro, iar cea de la băncile străine a fost de 959,3 milioane euro. În cadrul surselor multilaterale principalul finanțator a continuat să fie Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, urmată de Banca Europeană de Investiții și de Corporația Financiară Internațională.

Tabelul nr. 52. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului bancar (pe creditori)

	-milioane EUR-	
	31.12.2003	31.12.2004
TOTAL	777,3	2 026,6
Relații bilaterale	22,7	57,8
Organisme internaționale	306,6	390,6
Bănci private	447,3	1 578,2
Alte surse private	0,7	0,0

Pasivele externe ale sectorului nebancaar au crescut cu 23,3 la sută în perioada de referință, ponderea acestora în totalul pasivelor externe ale poziției „alte investiții” menținându-se la un nivel asemănător celui înregistrat la sfârșitul anului 2003 (39,2 la sută).

Tabelul nr. 53. Alte investiții ale sectorului nebancaar (pasive externe)

	-milioane EUR-	
	31.12.2003	31.12.2004
TOTAL	5 020,3	6 189,4
<i>Împrumuturi externe</i>	<i>4 567,3</i>	<i>5 674,6</i>
împrumuturi pe termen scurt	240,0	827,7
împrumuturi pe termen mediu și lung	4 327,3	4 846,9
<i>Documente de import</i>	<i>414,7</i>	<i>514,8</i>
documente de import pe termen lung	4,0	8,0
documente de import pe termen scurt	410,7	506,8
<i>Conturi tranzitorii</i>	<i>38,3</i>	<i>0,0</i>

Împrumuturile pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2004 totalizau 4 846,9 milioane euro, în creștere în valoare absolută (cu 519,6 milioane euro față de finele anului 2003), dar în scădere ca pondere în pasivele sectorului nebancaar (cu 7,9 puncte procentuale).

Tabelul nr. 54. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului nebancaar

	-milioane EUR-	
	31.12.2003	31.12.2004
Total pe debitori	4 327,3	4 846,9
datorie public garantată	1 430,5	1 702,9
datorie privată	2 896,8	3 144,0
Total pe creditori	4 327,3	4 846,9
Relații bilaterale	347,9	284,1
Organisme internaționale	1 185,1	1 156,7
Bănci private	1 051,7	1 755,7
Alte surse private	1 742,6	1 650,4

Structura pe creditori a datoriei externe pe termen mediu și lung a sectorului nebancaar relevă faptul că economia românească a fost finanțată în principal din surse private de capital (70,2 la sută), diferența provenind de la organisme internaționale (23,9 la sută) și de la agenții guvernamentale (5,9 la sută). În cadrul organismelor internaționale Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare continuă să fie principalul creditor (53,6 la sută), urmată de Banca Europeană de Investiții (25,3 la sută) și Banca Mondială (13,7 la sută). Creditele primite din partea organismelor

internaționale au fost destinate dezvoltării infrastructurii, modernizării unor companii, finanțării firmelor de leasing și extinderii rețelei de telefonie mobilă.

Structura pe debitori a datoriei externe pe termen mediu și lung a sectorului nebancaar evidențiază preponderența creditelor private (64,9 la sută), în raport cu creditele garantate de stat (35,1 la sută).

Pasivele externe ale autorității monetare însumau 398,1 milioane euro la 31 decembrie 2004, ponderea acestora în pasivele externe ale poziției „alte investiții” reducându-se cu 1,4 puncte procentuale față de sfârșitul anului 2003. Împrumuturile primite de la FMI totalizau 324,8 milioane euro, în scădere cu 31,5 la sută față de 31 decembrie 2003, ca urmare a plăților efectuate în contul acordurilor încheiate.

2.4. Active de rezervă (BNR)

Poziția investițională internațională a autorității monetare a continuat trendul favorabil din ultimii ani. Activele externe au atins nivelul de 11 932,7 milioane euro, în creștere cu 59,3 la sută față de 31 decembrie 2003 și au acoperit 5,2 luni de import de bunuri și servicii.

Stocul de aur monetar a rămas nemodificat (105,2 tone), iar valoarea acestuia s-a redus cu 33,5 milioane euro, datorită scăderii prețului aurului pe piața internațională a metalelor prețioase (de la 330,9 euro/uncie la 31 decembrie 2003 la 321,1 euro/uncie la sfârșitul anului 2004).

La 31 decembrie 2004 rezerva valutară totaliza 10 848,2 milioane euro, cu 70,2 la sută mai mult față de finele anului 2003, ca urmare a unor intrări nete de 4 701 milioane euro. Principala sursă de alimentare a rezervei valutare, ca și în anii precedenți, a reprezentat-o valuta achiziționată de pe piața valutară. Banca Națională s-a aflat aproape în permanență pe poziția de cumpărător, valoarea cumpărărilor nete efectuate în cursul anului 2004 însumând 3 219,2 milioane euro. Alți factori care au contribuit la creșterea rezervei valutare a statului au fost creditele externe (251,1 milioane euro), veniturile din privatizare (791,8 milioane euro), transferurile în contul SAPARD din partea Uniunii Europene (160,8 milioane euro) și rezerva minimă obligatorie (1 140,6 milioane euro).

În perioada de referință valoarea plăților efectuate din rezerva oficială în contul serviciului datoriei externe a însumat 906,3 milioane euro, iar răscumpărările titlurilor în valută emise de Ministerul Finanțelor Publice pe piața internă s-au cifrat la 97,2 milioane euro.

Tabelul nr. 55. Structura rezervei oficiale pe plasamente

	-milioane EUR-		
	31.12.2003	30.06.2004	31.12.2004
TOTAL	7 491,6	8 843,4	11 932,7
Valute convertibile	6 373,6	7 746,5	10 848,2
numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0
disponibilități la bănci și organisme internaționale	595,3	1 578,6	2 564,3
bonuri de tezaur	5 778,3	6 167,9	8 283,9
Aur	1 118,0	1 096,9	1 084,5

Structura pe plasamente a rezervei valutare a statului evidențiază scăderea ponderii titlurilor de valoare de la 90,7 la sută la finele anului 2003 la 76,4 la sută la 31 decembrie 2004, concomitent cu creșterea ponderii disponibilităților aflate la bănci în străinătate.

Structura pe valute a rezervei la sfârșitul anului 2004 reflectă preponderența monedei europene (59,5 la sută, în creștere cu 1,3 puncte procentuale față de 31 decembrie 2003), urmată de dolarul SUA (35,5 la sută, în scădere cu 1,4 puncte procentuale) și de alte valute (5 la sută).